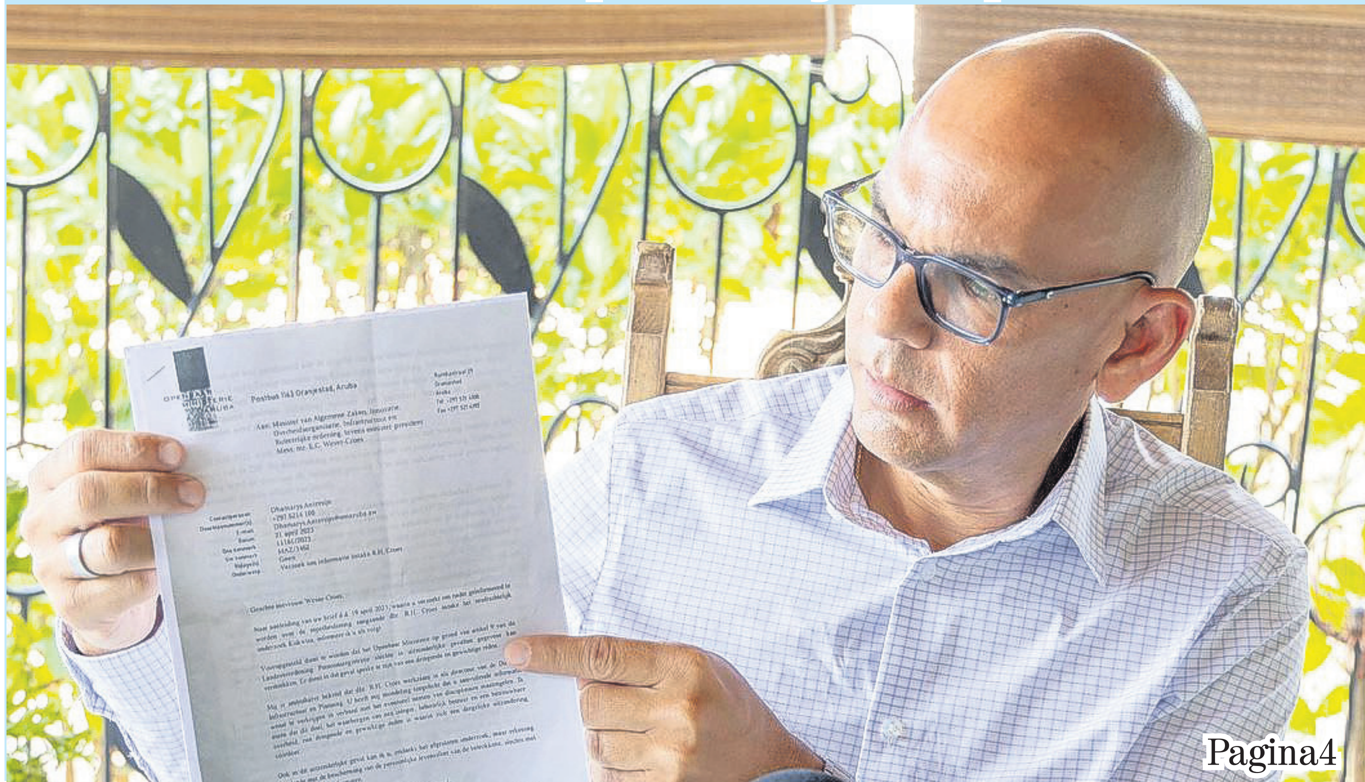
BONDIA® ARUBA

Diasabra 27 di Juli 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

Eleccion lo cambia Rumbo di Venezuela...?

Otmar Oduber ta acusa Ministerio Publico di metemento politico y corupcion

Pagina4

- **Casi un cuarta parti di doño di auto na Aruba no a paga impuesto di caminda** Pagina6
- **Diferente especie di parha migratorio lo ta yegando Aruba pronto** Pagina 2
- **Pa prome bes den historia Concacaf Girls U15 ta tuma luga na Aruba** Pagina 13

Parlamentario Misha Raymond a manda pregunta pa minister Ursell Arends pidiendo clarificacion tocante e proceso di pago di sustainability fee

Pagina 3

Segun organisacion di derechonan humano ING ta discrimina riba nombernan cu ta no ta zona Hulandes

Pagina 9

Pakico eleccion presidencial na Venezuela ta importante pa resto di mundo

Pagina 11

Diferente especie di parha migratorio lo ta yegando Aruba pronto

Recientemente Aruba Birdlife Conservation Fundation a publica riba nan pagina di Facebook cu e prome parhanan migratorio lo ta yegando Aruba pronto. Bon Dia Aruba a tuma contacto cu sr. Greg Peterson di e fundacion pa asina haya mas informacion tocante e parhanan aki y con comunidad di Aruba por contribui na mantene e parhanan aki sigur durante nan migracion.

Sr. Peterson a splica cu Aruba conoce tres tipo di migracion di parha. Aruba ta ricibi cada aña, cuminsando for di februari, hasta 10 especie di Sternchi (Terns) cu ta reproduci na Aruba. E migracion di parhanan di lama aki ta termina na augustus.

Despues tin un di dos tipo di migracion di parha, cu ta consisti di algun parha cu ta biaha for di Colombia y Venezuela pa Aruba y despues regresa. Esaki ta e cantidad mas chikito di parhanan migratorio.

El a sigui splica cu e di tres y esun cu e cifra mas grandi den especie, ta e migracion di ciclo anual di e parhanan cu ta biaha for di Norte America pa Sur America ora cu e lunanan di winter ta yegando na e Norte. Esaki ta dura for di augustus te cu april. Despues e parhanan ta regresa pa Norte America den e temporada di reproduccion, yegando asina leu te na Canada y Alaska.

"Cu e comienso di e migracion norte-sur, Aruba ta prepara pa ricibi su bishitantenan cu ta retorna anualmente," el a resalta.

Pa loke ta trata e tipo di parhanan cu por spera, Peterson a indica cu durante un bon aña di migracion, Aruba por spera mas cu 50 diferente especie di parha. E cantidad ta grandi, por lo tanto sr. Peterson ta menciona solamente algun di e especienan cu ciudadanonan tin un bon oportunidad di mira canando den e naturalesa di Aruba.

E prome especie cu ta yega ta e Swalchi. Parhanan chikito y hopi rapido. Esun mas conoci ta e "Barn Swallow" (Swalchi).

E parhanan predador mas grandi cu ta regresa cada aña ta e Osprey. Localnan ta yamele e "Gabilan Piscado" of "Teishi". Un cazador di pisca y frecuentemente por wordo mira cu ta caza e piscanan for di halto den shelo den a area di Bubali y Spaans Lagoen.

Peterson a sigui splica cu Aruba lo ricibi tambe diferente especie di patonan. Dos di esnan ta reproduci na Aruba cu ta e Pato di aña (White-cheeked Pintail) y e Pato pigigi barica preto (Black-bellied Whisling Duck).

El a indica cu por spera di mira por ehempel un minimo di 5 especie di egretanan (egrets and herons) cu lo aparece na e wetlands di cual e mas grandi ta e Garsa blou grandi (Great Blue Heron).

Peterson a agrega cu parhanan di costa tambe lo ta yegando. Esaki ta parhanan chikito cu por wordo mira ta cana na e playanan y mayormente na e wetlandsnan, principalmente e Lopi (Plovers) y Snepi (Sandpipers), manera e Lopi gris (Black-bellied plover) y e Snepi mauri (Western sandpiper).

Aruba tambe lo wordo bishita pa diferente Tyrano (Flycatchers) manera e Tyrano rabi forki (Fork-tailed Flycatcher).

Ciudadanonan tambe por spera pa wak diferente tipo di Chipe (Warblers), cu tin e mesun forma cu e parha local Parha di Misa, pero cu nan propio colornan y canticanan, manera e Chipe pechi preto (Blackpoll Warbler).

Ademas di e diferente especienan di parha, cada aña Aruba tambe ta ricibi e animal mas lihe na e planeta. E Falki peregrino (Peregrine Falcon).

Peterson a splica cu cada un di e parhanan migratorio tin nan propio dieet, cada un tin nan cuminda cu nan ta come, for di pisca te lagadishi y insectonan. Tin tambe esnan cu ta come fruta of simiya.

Pa loke ta e tempo cu e parhanan aki ta keda na Aruba, el a indica cu e temporada di migracion ta dura for di augustus te april. Sinembargo, e tempo di estadia di e diferente especie di parhanan migratorio ta varia. Algun especie ta haci un parada cortico pa descansa y come prome cu nan continua cu nan biahe. Otro especienan por keda pa e temporada di winter completo, probechando di e clima mas cayente y e recurso di cuminda abundante na nos isla.

"Reconoce parhanan migratorio por ta un trabou emocinante," Peterson a resalta. El a señala cu e parhanan por wordo reconoci pa nan tamaño, forma, color di nan pluma, sonidonan y comportacion. E uso di un buki di guia y binocularnan por yuda identifica e diferente especie.

Proteccion di e parhanan migratorio ta crucial pa nan sobrevivencia. Peterson a duna algun recomendacion pa ciudadanonan yuda cuida e bishitantenan:

- Evita disturbio: Mantene un distancia sigur for di e parhanan pa evita cu ta spanta nan, specialmente den a rea unda nan ta come y descansa.
- Controla e mascotanan: Mantene cacho y pushi leu for di e playanan y wetlands caminda parhanan ta reuni.
- No duna cuminda na e parhanan: Mester laga nan busca nan propio cuminda den nan habitat natural.
- Cuida e medioambiente: No laga sushi riba e playanan of otro lugarnanatural, esaki por ta dañino pa parhanan y otro animalnan.
- Stuur mas poco poco: ora cu ta mira parhanan ta bula, ta importante pa bay mas poco poco ora ta stuur auto. Hopi di e parhanan ta bira victima di trafico.

Por ulitmo, el a remarca cu e yegada di parhanan migratorio ta un spectaculo natural impresionante cu Aruba mester aprecia y proteha. "Cu e accionnan aki nos por sigura cu Aruba ta keda un refugio sigur pa e especienan increibel aki, permitiendo nan pa continua nan biahe migratorio cu exito," Peterson a enfatisa.

Parlamentario Misha Raymond a manda pregunta pa minister Ursell Arends pidiendo clarificacion tocante e proceso di pago di sustainability fee

Desde cu e ley di privatisacion di plantanan di RWZI a drenta na vigor dia 1 di juli, e proceso di cobransa di e sustainability fee a traves di e ED-Card tambe a drenta na vigor, pero ainda e proceso aki ta encontrando obstaculonan. Den cuadro di esaki, parlamentario y lider di fraccion RAIZ, Misha Raymond, a dirigi un carta cu varios pregunta na minister Ursell Arends pidiendo clarificacion riba e proceso cu te ainda no ta canando 100%.

Den un entrevista cu Bon Dia Aruba, parlamentario Raymond a splica cu su persona tambe a tuma nota riba diferente medionan social cu tabatin preocupacion pa loke ta trata e sustainability fee y e prijs cu ta cobra turistanan of esnan cu no ta residente pa drenta Aruba.

Mirando e preocupacion y falta di claridad pa loke ta trata e proceso aki, el a cuminsa cana e canalnan necesario y a haci un total di nuebe pregunta oficial na minister Arends relaciona na e topico sustainability fee y plantanan di RWZI.

E parlamentario a puntra kico ta e suma exacto cu ta cobra turista, el a puntra e minister si ta na altura cu tin pasaheronan cu por ta pagando mas cu 20 dollar ora nan drenta, y si esey ta e caso, si e por splica pakico e prijs ta pasa 20 dollar pa pasaheronan cu ta drenta Aruba.

Parlamentario Raymond a sigui splica cu el a puntra tambe den caso cu e minister tabata na altura cu esey tabata sucediendo, kico ta e pasonan cu el a tuma den su maneho pa rectifica esaki y ki pasonan el a tuma tambe pa compronde dicon esaki ta pasando.

Algun pasahero a paga 22.75 dollar, en bes di 20, y den cuadro di esaki el a puntra e minister si e pasaheronan cu a paga mas di 20 dollar, den caso cu e no tabata corecto, si e pasaheronan aki lo haya e diferencia, e 2.75 dollar, back.

Manera ta conoci e sustainability fee cu ta drenta tin e obhetivo pa bay pa e plantanan di RWZI, pa restaura esakinan of pa haci loke ta necesario pa trabounan por sigui. Otro pregunta cu e parlamentario a haci na minister Arends ta kico ta e ultimo desaroyonan cu tin pa loke ta trata e trabounan na e tres plantanan aki.

Fuera di esey, Raymond a indica, cu el a ilustra tambe cu durante e tratamento di e ley el a entrega un amienda riba e ley y e amienda ey ta indica cu studiantenan cu ta afo cu ta bin Aruba no mester paga. El a puntra e minister concerni si e esey tambe ta e caso cu ta pasando aworaki.

“Mi kier haya contesta riba e preguntanan pasobra mi ta kere cu si bo pasa un ley unda bo ta pone cu e sustainability fee ta 20 dollar, no tin pakico considera cu por tin un costo di administracion, mester splica esey hopi bon. Como parlamentario mi mester sa precies kico mi a vota p’e,” el a remarca.

Por ultimo, parlamentario Raymond a indica cu e preguntanan a ser registra dia 15 di juli y aworaki tin un periodo di espera di alrededor di dos pa tres siman pa ricibi contesta di parti di minister Arends riba e preguntanan aki.

Desde comienso, desde e fecha di introduccion di e ley, e proceso alrededor di e cobransa di e sustainability fee aki tabatin diferente fayo. Bon Dia Aruba, como tambe diferente medionan di comunicacion, a reporta esaki. Riba dia 1 di juli mes e implementacion di sistema di pago no a keda cla pa introduccion y a tarda algun dia pa esaki por a cuminsa traha.

Bon Dia Aruba a tuma contacto cu un representante di Utilities Aruba NV pa puntra kico tabata e motibo cu e sistema di cobransa no a ser introduci riba e fecha cu mester a haci esaki.

Di parti di Utilities Aruba NV a ricibi respuesta cu tabatin un retraso den e implementacion di e proceso di pago y cu tur persona no residente mester a yena e ED Card normal y unabes cu e proceso di pago ta implementa e lo bira visibel den e app.

Despues di algun dia en berdad esaki tabata e caso, pero hunto cu e implementacion a bin otro fayo, cual tabata e suma di e cobransa. Manera menciona e ley ta indica cu e sustainability fee tin un costo di 20 dollar. E prome dianan despues di e implementacion, ariba rednan social diferente persona a menciona cu e cobransa tabata 22.75 dollar y no 20 dollar.

Pa esaki tambe Bon Dia Aruba a bolbe tuma contacto cu Utilities Aruba NV pa puntra kico ta e motibo cu ta cobrando 22.75 dollar, pero te dia di awe no a logra haya contesta.

Recientemente tambe riba rednan social, specificamente den gruponan di turista cu ta biaha pa Aruba, por a tuma nota, basa riba comentarionan, cu e proceso di cobransa di e sustainability fee ainda tin fayo.

Tin turista cu ta conta cu nan a haci e proceso pa nan ED-Card y no mester a paga nada y tin ta conta cu nan ta haci e proceso di ED-Card pa henter un famia, pero solamente mester a paga un biaha so e 20 dollar di e sustainability fee, siendo cu e cobransa ta pa cada persona cu ta riba 8 aña di edad.

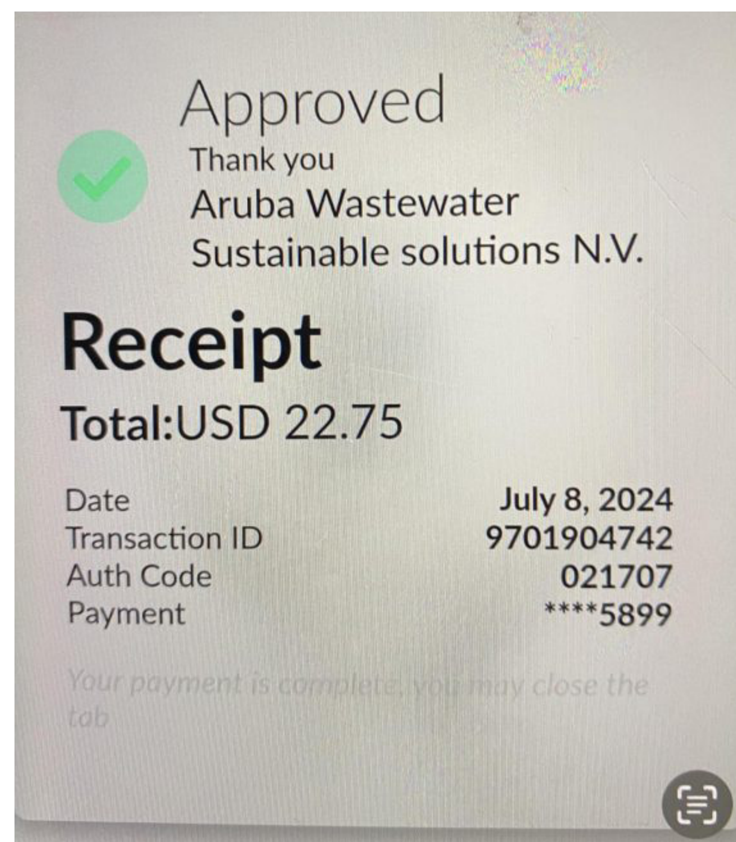

Aruba
3h ·

PSA: Starting July 1st, 2024, Aruba will implement a $20 Sustainability Fee for visitors arriving by air to the island. This fee will support a number of projects aimed at enhancing and improving sustainability efforts on the island.

The following persons are not required to pay this fee: residents, children under 8, repeat visitors who have already paid this fee to visit Aruba within the same calendar year, Aruban students who can prove they are studying at a foreign educational institution, and have been residents within the past 8 years.

The sustainability fee will be charged through the online Embarkation & Disembarkation (ED) Card platform while one is completing the ED card to enter Aruba. The website is https://edcardaruba.aw/.

Otmar Oduber ta acusa Ministerio Publico di metemento politico y corupcion

Durante conferencia di prensa e siman aki, Otmar Oduber di Plataforma Pais a elabora riba metemento politico den Ministerio Publico y corupcion den e organo aki. El a enfoca specificamente riba caso Flamingo, cual den algun siman di tempo lo cumpli 5 aña desde cu investigacion a cuminsa contra su persona.

Algun siman atras, Otmar a indica cu politica ta meti diki diki den Ministerio Publico y awe e ta mas convenci cu nunca cu Ministerio Publico ta wordo maneha politicamente. E ta bisa tambe cu Ministerio Publico ta presta su mes na corupcion.

"Un officier van justitie trahando pa Ministerio Publico ta permiti pa procesverbaalnan falso wordo traha, a traha 7 rapport di BCI falso," Oduber a bisa den un comunicado di prensa. Segun Oduber, e officier aki tabatin tur acceso di mundo na 2019 na tur documento na DIP.

E tempo ey durante investigacion di caso Avestruz, Otmar Oduber, cu tabata minister, a duna opdracht na director di DIP pa duna acceso na tur documento, incluyendo e documentonan procesa durante maneho di Oduber mes. Pero segun Oduber, "e meta no tabata esey, e meta tabata pa yega na Otmar Oduber na un of otro forma."

E ex-minister ta bisa cu a haci uso di e rapportnan falso aki pa drenta cas di Oduber na juni 2020. "Awe e caso ta den corte y e 7 rapport aki a wordo tira den prullenbak door di Ministerio Publico pasobra nan no tin cara pa enfrenta e acusacionnan cu tabatin den e rapportnan aki," Otmar a declara.

Mas aleu e ta bisa cu Landsrecherche ta haci uso di strategianan abusivo y falso. "Ora ta malinforma, ora ta malusa testigonan, usa strategianan pa nan bisa cosnan cu bo kier scucha pa acusa otro hende, bo ta lubida cu ora e 31 testigonan declara–di cual 22 a declara caba–lo realisa cuanto... mentira y trocemento di berdad door di Landsrecherche a tuma lugar."

Tambe Oduber a expresa cu Ministerio Publico ta permiti manipulacion di prueba, cu nan ta conspira pa perhudica ciudadanonan cu e meta pa scapa nan cara, sin laga afo e aspecto discriminatorio di e entidad aki unda ta permiti Hulandesnan Europeo bin Aruba y ta mal usa localnan den Landsrecherche.

Di e 3 persona di Landsrecherche cu a pidi pa wordo scucha – dos Arubiano y un Hulandes – Landrecherche a bisa cu un di e dos Arubiano, e persona cu a traha e 7 rapport falso, a fayece y naturalmente no por wordo scucha; e otro no ta importa pa laga su identidad bira conoci; pero esun Hulandes Europeo a pidi pa no laga su identidad bira conoci.

Segun Oduber, e persona aki ta esun cu a bisa cu e 7 rapport falso ta confiabel y di e forma aki a malogra bida di Otmar Oduber ya caba pa 5 aña.

Oduber ta cuestiona cual ta e motibo cu kier proteha identidad di e persona aki y pio ainda, ta manda un otro carta bisando cu nan ta lamenta cu nan peticion di proteccion pa e Hulandes Europeo a wordo publica y trata den prensa.

Durante e conferencia di prensa, Oduber a mustra prensa un carta di Procurador General dirigi na cabes di Gobierno di Aruba den cual e ta informa riba con e casonan ta andando.

Segun Oduber, ta parce cu gobierno ta pidi pa dun'e material pa persigui director- y ministernan. "Si esaki no ta metemento politico, awe Ministerio Publico bin busca mi awe tardi."

Oduber a presenta otro carta caminda PG (anterior) lo a pidi pa no schors un persona debi cu e ta cooperando hopi bon den e caso Flamingo y su cooperacion ta necesario ainda.

Es decir, hende no a wordo geschors pasobra Ministerio Publico a bisa DRH, gobierno y ministernan pa no haci esaki ya cu e ta dunando informacion riba Oduber, y cu despues lo regel e situacion di e persona aki, riba cual tabatin investigacion.

Caso Flamingo
Investigacion Flamingo tin di haci cu practicanan fraudulento tempo ex-minister O.O. tabata minister di ruimtelijke ontwikkeling, infrastructura y medio ambiente durante e periodo di november 2017 te december 2019.

E hechonan castigabel cu a persigui ta estafa, mal uso di poder, corupcion (activo y pasivo) y falsificacion.

Ya varios biaha Oduber ta denuncia diferente aspecto di caso Flamingo. Caso Flamingo a cuminsa pa motibo di e acusacionnan a bin door di un proces verbal crea pa BCI, Bureau Criminele Inteligentie di Polis.

Na april di aña pasa, Oduber a entama un caso contra Ministerio Publico, RST y KPA. Esaki pa motibo cu, segun Oduber a splica, desde cu investigacion den caso Flamingo a caba, OM - of den e caso aki, Procurador General - no a tuma un decision den e caso. Ademas, november ultimo el a entrega un keho adicional relaciona cu e ocho acusacion inicial cu a duna inicio na Caso Flamingo. E tempo ey caba, Oduber a trece dilanti e critica contra tres funcionario; un ta e hefe encarga cu Departamento di BCI den Cuerpo Policial di Aruba, otro ta un miembro di Landsrecherche y e ultimo ta un miembro di RST, manera Bon Dia Aruba a publica e tempo ey.

Caso Flamingo tin otro sospechoso cu tambe ta acusa di diferente acto castigable. September ultimo, Ministerio Publico a informa cu a cera un acuerdo di transaccion den e caso Flamingo contra e sospechoso Humprey Anthony Croes pa un suma di Afl. 25,000.

Croes ta sospecha di a soborna activamente un trahado di oficina di minister di desaroyo teritorial, infrastructura y medio ambiente (ROIM) den e periodo di november 2017 te augustus 2020.E multa maximo cu segun Codigo Penal di Aruba por impone pa e delito aki ta Afl. 25,000. Por lo tanto, e total di e transaccion cu a acorda ta igual na e multa maximo.

Ministerio Publico ta opina cu tin suficiente prueba contra Croes y cu e hecho di cual e ta ser culpa por tambe comproba. Considerando tur hecho y circunstancia, incluso e hecho cu no tin victima of partinan perhudica di kendenan nan interesnan lo por ser perhudica door di realisa un transaccion, Ministerio Publico ta mira e transaccion menciona como un solucion adecua pa Croes. Un luna despues, na october 2023, Ministerio Publico informa cu a cera un acuerdo di transaccion den e caso Flamingo cu e sospechoso H.J.P. Geerman pa un suma di Afl. 125,280.13.

Geerman tabata sospechoso di a estafa Pais Aruba y di corupcion activo di minister di Desaroyo Teritorial, Infrastructura y Medio Ambiente (ROIM) durante e periodo di prome di april 2019 te 30 di maart 2021. Den e investigacion, Geerman a wordo identifica como un asina yama 'spookambtenaar' of ambtenaar spirito.

Ministerio Publico ta opina cu e investigacion a mustra cu e minister a nombra Geerman como medewerker bedrijfsvoering, pero cu e no tabatin mester a haci ningun trabao a cambio y cu e no a haci ningun trabao tampoco. A cambio pa e sueldo cu el a cobra di Pais Aruba, e tabata si haci propaganda pa e minister na radio. Ministerio Publico ta di opinion cu door di esey, Geerman a haci su mes culpable na estafa y corupcion. E suma di transaccion ta consisti di pago di un suma di placa di en total Afl. 125,280.13. A yega na e suma aki door di conta e boet di Afl. 5,000,- plus henter e suma cu Geerman a ricibi inhustamente di Pais Aruba, esta, Afl. 120,280.13.

Considerando tur hecho y circunstancia, incluso e hecho cu no tin victima of partinan perhudica di kendenan nan interesnan a wordo perhudica di algun forma of otro door di realisa e transaccion aki, Ministerio Publico ta considera cu e transaccion menciona ta un acuerdo apropia pa Geerman. Den ambos caso, OM a enfatisa cu e acuerdonan aki no tin influencia riba e curso di proceso penal contra e otro sospechosonan den caso Flamingo.

BON DIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

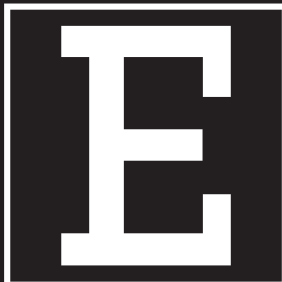
Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Eleccion lo cambia, Rumbo di Venezuela...?

Falta un dia pa posiblemente oposicion uni contra Chavismo logra un victoria electoral pa presidencia na pais bisiña Venezuela. Esey ta leu di ta sigur. No pa falta di entusiasmo cerca gran parti di e poblacion; mayoria di encuesta ta indica un preferencia popular grandi pa candidato di Mesa di Unidad Democratico, Edmundo Gonzalez, pero no por lubida loke a tuma lugar seis aña pasa, tempo cu denuncia di sabotahe di e resultado di gobierno Chavista tabata resona den gran parti di mundo, pero esey internamente no a cambia nada.

Represion contra prensa, contra oponente politico y contra cualkier cu di algun forma a mustra malcontento cu e regimen, a continua te den e ultimo dianan aki yegando na e fecha di eleccion. Den e añanan nos tras, protesta y boycot di parti di Union Europeo, Estadonan Uni y varios otro pais cu gobernacion democratico tabata fuerte na inicio, pero despues a mengua. Te tal grado cu oportunismo di gobierno na Washington a conduci na habri oportunidad atrobe pa importacion di crudo Venezolano. E situacion economico penible di Venzuela a hiba na conversacion cu oposicion, entre otro tocante eleccion presidencial, pero seguidamente gobierno di Maduro no tabata cumpli cu e compromiso, excluyendo e factor opositor principal, Maria Corina Machado, di participacion como candidato pa oposicion. Sin embargo, Gonzalez como su reemplazo, y cu firme apoyo di Machado, por resulta ganador den eleccion presidencial.

Pero, e pregunta clave, mescos cu seis aña pasa, ta si e actual regimen lo permiti e candidato aki ocupa Palacio Miraflores. Segun yiu homber di Nicolas Maduro, 'Nicolasito', a declara na prensa, cu gobierno di su tata lo entrega poder presidencial, pero lo continua oposicion den parlamento, unda te awe oposicion no tin practicamente nada di representacion. Ademas, oposicion parlamentario no ta e parti mas menazante di e poder Chavista. Mientras den prensa semper mayor parti di atencion ta bay na e liderazgo politico, no por ignora e hecho cu Venezuela a bira un dictadura bao empuhe fuerte di e cuerponan uniforma, cu de paso ta responsable pa mayoria di atrocidad di encarcelamento, tortura y asesinato di persona cu ta opina contra nan estado di teror. No pornada tin un caso dilanti Corte di Husticia Internacional (na Den Haag) contra gobierno di Maduro pa un parti di e atrocidadnan cometi. Loke lo impedi un regreso na normalidad pa e cuerponan uniforma ta e hecho cu nan a participa grandemente den e enriquecimento ilicito cu a tuma lugar den e 25 aña cu Chavez y Maduro tabata e caranan visible di e regimen politico-militar mas astuto y mas corupto cu America Latino a conoce den su historia. Mas di 300 mil miyon dollar a desaparece, entre otro for di empresa estatal Pdvsa, mayor productor di divisa. Ta dificil imagina cu e generalnan cu ta gozando di un abundancia material inimaginable, ta cede e posicion di poder aki sin mas. Ta remarcable sin embargo cu den prensa internacional tin poco atencion pa e aspecto aki, cu ta haci un regreso na un democracia representativo casi imposible. Forzanan arma Venezolano no ta consisti di cuerpo apolitico, cu ta respeta decision di cualkier gobierno elegi y cu ta keda den nan cuartel, envez di ta riba caya organizando represion pa gobierno Chavista.

Tin mas aspecto pa considera den e tema di posible entrega di poder. Regimen di Venezuela a siña y ta hayando asesoria di e regimennan totalitario amigo: Cuba, Nicaragua, Rusia, Iran, pa menciona esunnan principal. Especialmente e caso di Nicaragua ta interesante, unda e experiencia di Frente Sandinista ta mustra cu un derota electoral ta significa un bataya perdi, pero no un guera perdi. Yuda pa algun factor importante e Sandinistanan a bolbe den poder via eleccion. Un factor tabata e corupcion bao di e gobierno elegi democraticamente, cu a conduci na regreso di Frente Sandinista na poder, e biaha aki pa keda... Despues di nan regreso sistematicamente a desarma tur instrumento di poder electoral cu nan contrincantenan por tabatin. Tanto aña despues e pais ta na merced di un di e dictaduranan mas atroz di e continente, cu hopi similaridad na e regimen di Anastasio Somoza, cu ironicamente tabata causa di nacemento di e frente di liberacion sandinista. Venezuela por experimenta un scenario similar?

No ta e similaridadnan cu Nicaragua so ta resalta, tambe esunnan cu Rusia. Por considera Venezuela, cu fuerte asesoria Ruso, parti di e intento di un grupo di pais autocratico, cu cinicamente ta haci uso di e mecanismonan 'democratico', manera eleccion 'liber', pa duna un toque di autoridad genuino na un regimen di teror, cu no ta duda ora mester ataca contrincante cu forza contundente. Mescos na Rusia, na Venezuela tambe opositor 'pa descuido' ta cay for di bentana di piso halto...

Resumiendo tur esaki, e conclusion lo mester ta cu un victoria electoral opositor no tin sentido ni perspectiva? Esey lo ta un conclusion eroneo. Na promer lugar, ta importante recorda cu pueblo Venezolano no a apoya nunca un insureccion popular arma, manera na por ehemplo Nicaragua. E via democratico, a traves di eleccion, ta keda anto como e unico ruta. Esey ta di aplaudi, pero di otro banda ta mustra hopi debil contra un adversario cu a mustra durante un cuarto di siglo cu nan no tin respet pa bida humano. Un consecuencia di sea derota o victoria electoral pa e regimen por ta un ola nobo di persecucion, causando un salida grandi di ciudadano cu ta busca otro destino. Nos na Aruba ta awor caba e teritorio cu proporcionalmente mas refugiado y migrante Venezolano. Nos ta prepara pa haya mas?

Casi un cuarta parti di doño di auto na Aruba no a paga impuesto di caminda

For di e datonan mas recien di Departamento di Impuesto (DIMP) a sali afo cu 22 porciento di automobilista no a paga completamente nan impuesto. Di e grupo aki, diestres porciento no a paga absolutamente nada e aña aki.

E informacion aki a keda comparti pa portal online, Aruba.nu.

E cifras ta nifica cu tin casi 12mil auto cu ainda no a haci ningun pago di impuesto pa e aña aki.
Meverly Romano, vocero di DIMP, a destaca cu automobilistanan mester cumpli cu pago completo di belasting, mas ainda awo cu luna di juli ta cabando.

"Ya bo no por paga solamente un parti di e aña. DI e casi 91mil auto registra, tiki mas cu 77mil a paga nan impuesto completo. Pues 22 porciento no a haci'e, y e otro 1 porciento a entrega nan plach'i number back pasobra nan auto no ta den uso," segun Romano.
Pa esnan cu ainda no a paga nan impuesto, tin gastonan adicional awo mara na esaki. Romano a splica cu "si bo mester a paga 150 florin di belasting y bo no a haci esey, e ora awo bo mester paga 225 florin pa motibo di un multa di 50 porciento riba e suma original. Nos kier evita esaki pa tur hende, pa e motibo aki nos ta recorda hende constantemente pa paga na tempo."

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Tocante 'entrada' y 'ingreso', con pa usa nan...

Den nos edicion aki di e column semanal tocante nos Papiamento, nos ta duna atencion na palabra cu recientemente a drenta nos vocabulario. E tipo di palabra aki por causa cu hende ta haci e pregunta: "Ta ken a dicidi cu e palabra ey a bira parti di Papiamento?" E contesta lo keda semper: "Nos no sa." Loke si nos sa cu na dado momento un o mas persona a ripara cu pa un situacion o significado specifico nos no tin un palabra special y ta tuma e iniciativa di cuminza usa esaki. Ningun hende ta pidi permiso di un autoridad, cu ademas lo ta no existente. Ta cuminza us'e y otro hende ta scucha esey y ta copia. De repente e palabra a cuminza pasa rond y cla! Nos idioma a haya un mas pa añadi na e vocabulario oficial; esey lo por ta cualkier dia den futuro.
Un ehemplo ta e palabra 'ingreso'; pakico el a surgi? Normalmente nos ta usa e palabra 'entrada' pa indica fluho financiero, di un persona, empresa o gobernacion. Esaki no ta suficiente anto? En principio si, pero nos ta ripara cu den otro idioma tambe ta existi palabra cu ta mas usa den cierto contexto cu otro. Dado momento por bira asina cu, ora ta papia di tal asunto, e forma corecto ta tal. Por ehemplo, na Spaño nos ta perfectamente custumbra cu ora bo ta papia di placa cu ta drenta, bo no ta yama esey 'entrada', sino 'ingreso'. Atencion si: na Spaño tin otro uso pa 'ingreso' cu nos no a adopta, por ehemplo ora ta papia di 'ingreso en una universidad'. Pa un caso asina nos ta sigui usa 'entrada' pasobra 'ingreso' te awor en todo caso ta ser usa den asunto financiero so. Den un anterior edicion nos a referi tambe na e palabra 'tasa' cu tambe a bin aden pa duna mas claridad na por ehemplo e altura di un porcentahe: e 'tasa di interes'. Nos ta considera esakinan adicion util na nos idioma cu ta beneficia nos; cu nan ta di reciente fecha no ta importa, tur palabra un tempo tabata di reciente fecha.
Otro tema relaciona ta palabra cu ta existi, sea den nos vocabulario oficial of no, pero riba cual no tin claridad kico nan ta indica. Un ehemplo ta e palabra 'conviccion', cu ta den nos lista di palabra oficial pero como cu e lista no ta un diccionario splicativo, ainda bo no sa unda y con pa us'e. E confusion cu por surgi ta ora nos tin un texto, por ehemplo na Ingles, unda e palabra 'conviction' ta aparece, cu den e contexto ey no ta e traduccion di 'conviccion'. E 'conviction' Ingles ta indica un 'condena', o 'condenacion', o 'sentenciamento', tur tres presente den nos Vocabulario oficial. Ora na Ingles ta papia anto di un 'convict', esey ta un persona condena o sentencia. Tambe sa usa e 'convicted felon', hopi scucha den ultimo tempo relaciona cu e ex-presidente di Estadonan Uni, condena pa fraude.
Ta bon pa indica cu 'condena' ta den uso tanto como verbo y como sustantivo tambe, mescos cu den idioma Spaño. Nos 'conviccion' ta bin di Spaño y ta relaciona cu e verbo 'convencer'. 'Conviccion' tin e uso ey cerca nos tambe; den un frase como ehemplo: "Mi a bay guera cu e firme conviccion cu nos ta gana, pasobra e ta un guera husto." Atencion: den idioma Ingles 'conviction' a mantene tambe su significado di 'conviccion' manera na Spaño, banda di e contenido discuti anteriormente.
Mas en general nos por bisa cu hopi palabra di origen Latin ta existi den tur e idiomanan di referencia importante pa nos, pero cu tempo nan por a haya otro contenido den cierto idioma. E conviccion menciona ta uno asina, e forma original Latin ta 'convictio' cu tabata indica e accion di convence bo mes di algo. Den caso di un corte di husticia, ta trata di e proceso unda un o mas huez ta keda 'convenci' di e hechonan presenta y ta dicta sentencia corespondientemente. Asina idioma Ingles a yega na su variante di uso den corte.

Comite Europeo ta bisa cu tratamento pa Alzheimer's Leqembi no mester haya aprobacion pa mercadeo

(AP)—Accionnan di Biogen a cay diabierna despues cu un comite regulatorio Europeo a bisa cu e tratametno Alzheimer's no mester haya aprobacion pa mercadeo. E comite di European Medicines Agency (EMA) a bisa cu e preocupacionnan tocante e posible efectonan di e medicina ta pesa mas cu e impacto cu el mustra frenando e malesa cognitivo.

Fabricante Hapones Eisai a desaroya Leqembi y ta promoviendo e hunto cu Biogen Inc. na Cambridge, Massachusetss, Merca. Un ehecutivo di Eisai a bisa den un declaracion cu oficialnan di e compania tabata "extremamente desapunta," y nan lo puntra pa un reevaluacion di e decision.

E comite Europeo pa productonan medicinal pa uso humano a recomenda 14 medicina nobo pa aprobacion durante su reunion na juli. Leqembi tabata e unico cu a ricibi un opinion negativo. E tratamento a ser aproba caba na Merca, Hapon, China, Sur Korea, Hong Kong y Israel.

Leqembi ta claria un placa celebral conecta cu e malesa. Un estudio grandi a mustra cu esaki a frena caida den memoria y pensamento pa varios luna den esnan cu a ricibi e tratamento compara cu esnan cu a haya un placebo.

Pero esaki por causa tambe hinchamento y sangramento celebral, efectonan cu por ta peligroso den algun caso.

Analista di TD Cowen, Phil Nadeau, a bisa den un nota cu e tabata sorprendi y desapunta pa e decision di e comite. El a bisa cu esaki no ta afecta calculacionnan di benta pasobra el a asumi cu cualkier lansamento Europeo "lo ta hopi lento como cu a negocia reembolso y a resolve e logisticanan complica di diagnosis y tratamento."

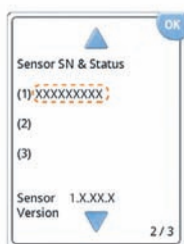
Leqembi a haya aprobacion completo aña pasa for di U.S. Food and Drug Administration (FDA). Na comienso di luna, FDA tambe a aproba un otro medicina cu ta tuma un metodo similar, esaki Kisunla di Eli Lilly.

E capital di Biogen a cay mas cu cuatro porciento pa 216,82 dollar despues cu e mercadonan a habri ayera, y e accionnan di Lilly a cay cu 1 porciento. E 500 index di Standard & Poor a subi su caso 1 porciento na comienso di comercio.

Abbot ta adverti cu algun di su monitornan di sucu por tin mester di reemplaso debi na calculacionnan incorecto

(AP)—Abbott ta advertencia cu e sensornan riba algun di su sistemanan pa monitorio di sucu por tin mester di reemplaso pa asina preveni calculacionnan incorecto.

Test a mustra cu algun sensor riba e sistema di FreeStyle Libre 3 por reporta incorectamente nivelnan halto di sucu, segun e fabricante di e aparato a bisa diahuebs. Un calculacion incorecto por causa pashentnan tuma insulina mientras cu nos mester.

E aparato a ser distribui den e prome mita di mei na Merca. Abbott ta calcula cu menos cu 1 porciento di usuarionan Mericano ta afecta. Clientenan cu ta biba pafo di e pais of ta usa otro version di su sistema FreeStyle Libre no ta afecta, e compania a bisa.

E sistema di monitorio continuo riba glucose ta usa un sensor, un calculadora y un app pa asina yuda hende cu diabetes check nan nivel di sucu sin mester prik nan dede. E FDA a aproba e aparatonan na 2017.

Abbott a bisa cu e lo reemplasa e sensornan na ningun costo. E compania a bisa cu hende mester check su website pa confirma si nan sensor ta afecta. E sensor ta bin for di e tres numbernan di identificacion, segun e compania, cual ta T60001948, T60001966, T60001969.

Corsou:

Parlamento ta mal informa tocante plannan di Caracasbaai segun parlamentario Steven Croes

(CuraçaoChronicle) - Parlamento ta mal informa tocante e plannan di desaroyo pa Caracasbaai di parti di gobierno, segun e parlamentario di partido PAR Steven Croes.

Den un carta manda na Prome Minister Gilmar Pisas, Croes ta trece dilanti preguntanan cu e kier pa contesta durante e ora di pregunta na fin di augustus.

Croes ta cuminsa e carta pa medio di recorda december di aña 2023 y januari di aña 2024, ora cu a revela e plannan di Caracasbaai incluyendo un video online cu ta presenta e vision pa e area. Segun e plannan aki, Caracasbaai lo bira un area di lama di luho cu varios facilidad, veld pa deporte y un garashi di varios piso.

E parlamentario a nota cu tin hopi critica riba rednan social tocante e plan y a comenta cu recientemente, ciudadanonan preocupa a acerca su persona. "Nan tin miedo cu e desaroyo lo converti e lama tradicional den un atraccion turistico, causando cu e poblacion local lo perde su lama familiar," Croes a comenta. E Parlamentario a enfatisa e importancia di balans y inclusion den e desaroyonan pa asina e comunidad local por sigui disfruta di lama manera nan ta custuma.

E parlamentario a puntra, entre otro, ki argumentonan y consultanan a resulta den e diseño actual. Adicionalmente, Croes kier sa si te ainda tin posibilidad pa ahusta e concepto y diseño actual.

Hulanda:

Paspoort Hulandes ta sigui den 3er luga di Henley Passport Index; Hulandesnan por bishita 191 pais sin visa

(NLTimes) - Hulanda te ainda tin e tercer paspoort mas vaioloso na mundo segun Henley Passport Index pa aña 2024. Personanan Hulandes por bishita 1919 pais sin tin cu aplica pa un visa.

Henley Passport Index ta basa riba data for di International Air Transport Authority. E indice aki ta inclui 199 paspoort y 227 destino di biahe, otorga un pasporot un punto pa cada destino cu e por bishita sin tin cu aplica pa un visa. E conseheria basa na London tocante ciudadania y residenia global Henley & Partners ta mantene record y bista riba e paspoortnan mundialmente mas 'travel friendly' desde aña 2006.

Singapore tin e paspoort mas fuerte na mundo, cu e poder di bishita 195 pais sin mester aplica pa un visa of cualkier otro forma di aprobacion gubernamental. Francia, Alemania, Italia, Hapon y Spaña ta comparti e di dos luga cu 192 destino. Hulanda ta comparti e tercer posicion cu Austria, Finland, Ireland, Luxembourg, South Korea y Suecia.

Den aña 2022, e paspoort Hulandes a keda den di 4 luga cu 188 destino cu e por drenta sin mester di un visa, sinembargo ta sospecha cu esaki ta pa motibo cu den e aña aki varios pais ainda tabatin restriccion di biahe implementa despues di e pandemia di coronavirus.

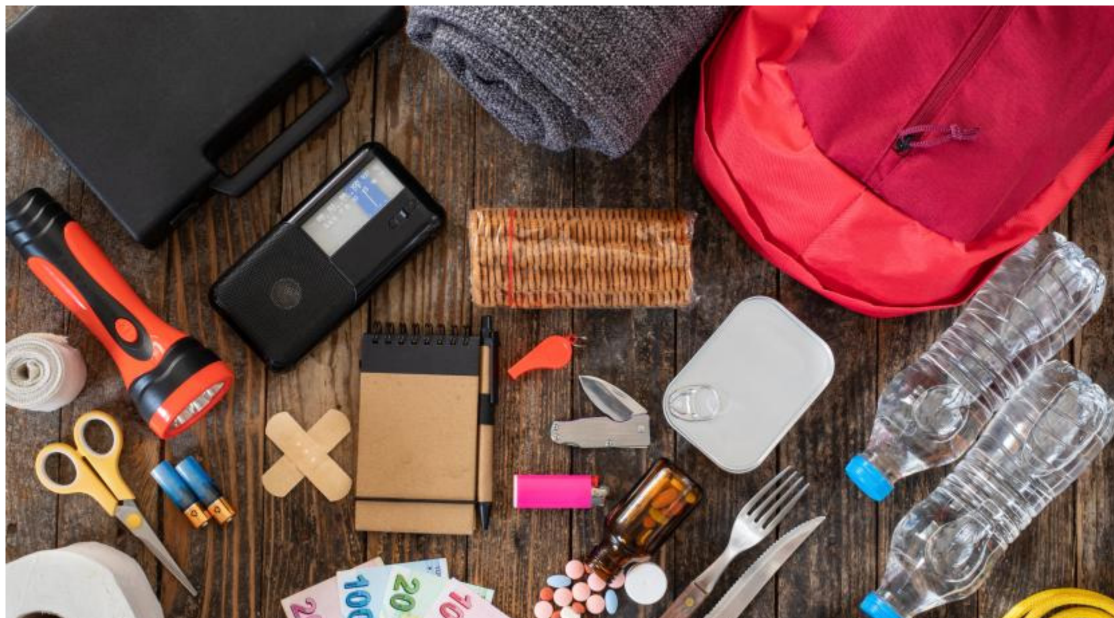
Hulanda:

Residentenan no ta bon prepara pa desaster

(NLTimes) - Siman pasa su blackout di Windows a demostra con vulnerabel mundo ta na strobamento digital. E biaha aki, e blackout a afecta aeropuerto, hospitalnan y sistemanan di comunicacion.

Proximo biaha, esaki por ta electricidad, purificacion di awa of proceso di pagonan. Residentenan di Hulanda no ta bon prepara pa ora cos bay robes, segun Pieter-Jaap Aalbersgerg di Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) a conta NOS.

"Supone cu tur electricidad paga y tur cos ta preto/scur. Ki bo ta haci? Bo tin un kit di emergencia cu bela, awa, bateria y placa cash? E certidumbre aki ta segura cu bo ta mas resiliente," Aalbersberg a bisa. "Tambe, considera kicobo ta depende di dje y mira si bo lo encontra problema si bo no por sali for di cas y no por cumpra nada."

E director di NCTV tambe a conseha papia cu bo bisiñanan tocante nan necesidadnan. "Tin un persona cu mester di hopi cuido? Y con bo por sostene e persona aki como un bario?"

Hulanda ta pone hopi energia den proteha su sistemanan, pero tambe ta un bon idea pa tin un plan B segun NCTV. "E menasa ta keda aumenta, specialmente cu tur e conflictonan andando awe y e atakenan riba sistema digital cu cada biaha ta bira mas real. Siman pasa su blackout tabata un 'wake-up call'. Realmente nos mester bira mas resiliente. Esaki no ta nifica cu nos lo preveni algo di pasa, pero sobretodo, lo segura cu e sociedad por sigui funciona si algo pasa."

Cruz Cora a urgi residentenan di Hulanda haci preparacionnan basico pa desaster. "Nos ta kere cu e no ta necesario, pero siman pasa nos a mira con necesario e preparacion ta," Nicole van Batenburg di Cruz Cora a bisa. "Skirbi e numbernan di telefon, traha copia di e documentonan importante y claramente segura cu bo tin un kit di emergencia y suficiente awa. Den caso di un inundacion, awa potabel por bira contamina por ehempel."

Segun organisacion di derechonan humano ING ta discrimina riba nombernan cu ta no ta zona Hulandes

(nltimes.nl) - ING a discrimina contra dos cliente pa blokia y controla nan pagonan pasobra nan nomber no ta parse Hulandes, segun e College pa Derechonan Humano (College for Human Rights) a dicidi. Ambos cliente a hiba nan keho na ING pasobra nan nomber tabata e unico rason pa cual e banco a blokia y controla nan pagonan. ING a nenga esaki.

Ta trata di dos caso diferente. E prome ta envolve un persona femenino cu su casa tin un nomber cu no ta zona Hulandes, segun e College. For di 2021, ING a blokia varios transaccion caminda e nomber di su casa tabata den e descripcion. Tur biaha, e banco a pidi e nomber completo di su casa, adres y fecha di nacemento.

E segundo decision ta envolve un homber cu su pagonan pa su ruman cu tin un nomber Arabico a wordo blokia repetidamente pa ING. E banco a pidi e mesun informacion tocante su ruman.

E College ta haya cu ING a actua incorectamente. "ING mester a por lo menos proporciona un splicacion cla y comprensibel pa e controlonan adicional y mester a ta conciente di e posibel efecto discriminatorio di e controlonan aki." Segun e College, e banco a pidi despensa y a reconoce cu comunicacion durante e proceso di screening di transaccion mester ta mas cuidadoso.

ING a bisa cu e tabata na shock pa nan cu e clientenan a sinti cu nan tabata wordo discrimina y a bisa cu e ta tuma medidanan pa preveni esaki. "Por ehempel, pensa riba mehora e experiencia di nos cliente cu investigacion di cliente pa duna un miho splicacion dicon nos ta haci e preguntanan ey," e banco a bisa.

Segun ley, banconan mester controla nan clientenan pa labamento di placa, financiamento di terorismo y violacion di sancion. Pero algun biaha, nan ta haci mas cu lo ta necesario legalmente, posiblemente pa miedo cu nan por haya un boet.

"Tratando cliente cu un liña duro solamente pasobra nan menciona e nomber 'Mohamed' of 'Abdelhamid' den un transferencia no ta solamente hopi decuida pero tambe discriminatorio y hopi doloroso," segun e director y abogado Jelle Klaas di e firma di abogadonan PILP, cu a representa e dos clientenan di ING. "Juist pasobra tin hopi discriminacion contra Musulmanan y hende cu un background no blanco, abo como un banco tin cu ta mas cuidadoso cu bo controlonan."

Cuido di mucha hopi biaha ta mas caro cu e tarifa di subsidio; Mayornan ta paga 3.210 euro pa luna

(nltimes.nl) - Aña pasa, tres cuarta patri di mayornan na Hulanda a paga un tarifa pa ora pa cuido di mucha mas halto cu e tarifa maximo cu gobierno a fiha pa e subsidio di cuido di mucha, segun e Central Bureau of Statistics (CBS) a reporta. Den promedio, mayornan a paga 3.210 euro di nan mes pa cuido di mucha.

Organisacionnan di cuido di mucha ta determina nan tarifa pa ora. Gobierno ta fiha un tarifa maximo pa ora pa cuido formal di mucha tur aña. Mayornan por aplica pa subsidio pa cuido di mucha te na e tarifa aki. Si e centro di cuido ta cobra mas, mayornan mes tin cu paga e diferencia. Aña pasa, mas cu 700 mil mayor a haya subsidio pa cuido di mucha pa mas cu 1 miyon di mucha. E cantidad di mucha den cuido a subi cu casi 19 mil den comparacion cu aña 2022.

Den 2023, e gastonan total pa cuido di mucha a tabata na un promedio di 8.950 euro. E subsidio pa cuido a cubri 5.740 euro (64%). Mayornan a paga e diferencia di 3.210 euro (36%). E suma aki ta consisti di 2.960 euro di contribucion personal segun e tarifa maximo fiha y 520 euro mas cu mayornan a tin cu paga pa motibo cu nan tarifa di cuido tabata mas halto cu e tarifa maxima. Casi tres cuarta parti di mayornan a paga un tarifa pa ora mas halto cu e tarifa maximo di gobierno pa por lo menos un mucha.

Pa mayornan cu tin un mucha den cuido, e gastonan di cuido tabata na un promedio di 6.130 euro aña pasa. E subsidio pa cuido a cubri 62% di esaki, den promedio. Mayornan cu dos mucha a paga un promedio di 11.760 euro, di cual casi 66% a wordo paga back. Mayornan cu tres of mas mucha a gasta casi 16.580 euro pa cuido aña pasa, y a haya casi 68% back cu a a wordo cubri pa e subsidio.

E cantidad di subsidio pa cuido ta depende di e entrada taxabel di e mayornan, e cantidad di mucha den cuido y e tipo di cuido. E porcentahe di pago back ta subi cu e cantidad di mucha pa motibo ku mayornan cu un entrada di 26.945 euro pa aña a haya un subsidio relativamente mas halto pa e di dos y tres mucha den 2023.

Aña pasa, muchanan a pasa un promedio di 830 ora den cuido, 10 ora mas den comparacion cu 2022. "E aumento por ta debi na e hecho cu e cantidad di ora di cuido pa cual mayornan por haya un subsidio no ta depende mas di e cantidad di ora traha di e mayornan den 2023," CBS a bisa.

Mexicanonan buscando refugio na Guatemala ta describi tiramento di cartelnan di droga cu a forsa nan pa huy

(AP) — Den un solo comunidad Guatemalteco, mas di 200 refugiado Mexicano a yega den ultimo dianan. Localnan ta luchando pa acomoda nan den nan scol modesto y colecta donacion di awa y cuminda. Nan ta entre e casi 600 persona cu a huy varios comunidad di Amatenango la Frontera e siman aki pa huy di cartelnan di droga cu a terorisa e teranan fronteriso den sur di Mexico.

Presidente Guatemalteco, Bernardo Arevalo, a bisa diaranson cu su administracion lo coordina e respuesta humanitario, pero ainda no tin señal di esaki. Asina mes, tabata mas cu loke a bin di e banda Mexicano, unda autoridadnan no a responde na solicitud pa comentario riba e situacion, y presidente Andres Manuel Lopez Obrador no a ni mencion'e durante su sesion informativo di mas di tres ora diahuebs.

Lidernan di Iglesia Catolico den sur di Mexico a haci nan propio suplica pa gobierno Mexicano protege e comunidadnan for di e cartelnan, cu ta cobra pa proteccion y ta usa localnan como escudo humano.

Un carta fecha diaranson y firma pa obispo emeritus Jaime Calderon di diocesis di Tapachula, cu ta inclui parokianan cerca di e frontera cu Guatemala, a suplica pa ayudo di gobierno. Dos di e cartelnan mas poderoso di Mexico, di estadonan nort di Sinaloa y Jalisco, ta bin batayando pa control di e rutanan di traficacion den e area pa mas cu un aña, causando varios desplasamento.

Diaranson, Arevalo a bisa cu su administracion ta coordinando cu gobiernonan local cerca di e frontera pa atende e Mexicanonan "cu ta huy di conflicto entre gruponan cu ta tumando lugar na e banda Mexicano."

Un rapport di gobierno Guatemalteco, obteni pa AP, a describi relatonan di e refugiadonan cu mester a bandona nan hogar pa motibo di falta di cuminda y bringamento entre gruponan di crimen organisa. Nan a yega comunidadnan den municipio Cuilco. Entre e 580 persona tin homber, muhe, mucha y hende di edad avansa.

E carta di e diocesis ta bisa cu comunidadnan cu pa largo ta hinca den pobresa y ignora pa gobierno awo tambe mester sufri di ta "rehen na nan propio comunidadnan, pagando extorsion na e cartel corespondiente basa riba unda nan ta biba, forsa pa tuma shift na blokeonan di caretera cu ta impedi transito."

Residentenan mester usa e tiki placa cu nan tin pa paga pa articulonan schars na prijs eleva pasobra doñonan di tienda tambe ta ser extorsiona. Y entre 20-22 di juli, e situacion a empeora ya cu e residentenan a ser "intimida, menasa y forsa pa ta escudo humano den e enfrentamentonan entre e cartelnan di droga."

E carta no ta referi specificamente na esnan cu a huy na Guatemala, pero a bisa cu mientras ehercito y Guardia Nacional Mexicano ta presente, nan no ta haci nada pa interveni pa protege e comunidadnan.

September di aña pasa, prsidente Mexicano a concede cu e cartelnan a corta suministro di coriente na algun pueblo di Chiapas cerca di e frontera cu Guatemala, y a prohibi trahadornan di gobierno di bin den e area mas tanto rural pa drecha e kabelnan.

Ayera, Lopez Obrador a gradici Guatemala pa yuda e casi 600 Mexicano cu a crusa drenta e pais pa huy di e cartelnan, pero tambe a minimisa e violencia cu a pone nan huy.

Den su prome comentarionan desde cu e refugiadonan a huy e siman aki, e presidente a agrega cu Mexico ta un pais grandi, y manera hopi otro parti di mundo, "tin conflicto."

"Nos adversarionan (politico) kier pa mira cu nos gobierno ta instabiel, cu violencia ta domina y cu ta destruyendo nos pais," el a bisa. Guardia Nacional lo sigura e area y e situacion pronto lo keda resolvi, el a bisa.

Den reunion di Milei cu Macron, Argentina ta bisa cu e lidernan a supera e disputa tocante futbol

(AP) - President di Argentina Javier Milei y president Frances Emmanuel MAcron a reuni diabierna na Paris unda aparentemente nan a pone un banda controversia recien cu a surgi for di nan pais respectivo su rivalidad den futbol.

E reunion ta bini despues cu un video a plama online unda por mira e ekipo nacional Argentino ta haci canticonan racista, causando critica di oficialnan Frances a causa di e letranan considera ofensivo pa hungadonan Frances di descendencia Africano.

E cantica a origina for di e faticonan su cantico prome cu Copa Mundial di aña 2022 unda e final tabata contra Francia na Qatar y a bolbe surgi despues di e ekipo di Argentina su triunfo contra Colombia.

Empeorando e situacion, e vice presidenta di Argentina Victoria Villarruel a sali na defensa di e hungadonan di Argentina y publicamente a yama e gobierno Frances hipocrita a causa di e critica contra Argentina.

E presidencia Argentino a bisa cu Macron a expresa gratitud diabierna pa e esfuersonan di Milei su ruman y e secretario general di e presidencia, Karina Milei, di soluciona e crisis diplomatico pa medio di pidi despensa na e Embahada Frances pa Villarruel su declaracionnan.

Macron a duna danki na Karina Milei "directamente y specialmente pa su palabranan," e presidencia Argentino a comenta. E gobierno Frances no a provee inmediatamente su propio informacion tocante e reunion di e lidernan.

Milei a mustra emociona pa demostra cu e lidernan a surpasa e crisis, bisando cu nan dialogo diabierna prome cu e apertura di e Olimpiada a refleha e "estado excelente di e relacion entre Francia y Argentina y mas specificamente, entre ambos president."

E dialogo a cubri un variedad di topico for di Argentina su intento di segura otro entrada financiero for di International Monetary Fund te cu diadomingo su eleccion presidencial na Venezuela segun e declaracion.

Pakico eleccion presidencial na Venezuela ta importante pa resto di mundo

(AP) — Futuro di Venezuela ta den linea. Votadornan ta bay dicidi mañan si ta reeligi presidente Nicolas Maduro, kende su 11 aña na poder ta plega pa crisis, of permiti oposicion un chens pa cumpli un promesa pa deshace e politicanan di e partido na gobierno cu a causa collapse economico y a forsa miyones pa emigra.

Partidonan di oposicion historicamente fractura a uni tras di un solo candidato, dunando e Partido Socialista Uni di Venezuela su reto electoral mas serio den un eleccion presidencial den decadas.

Maduro ta reta pa ex-diplomatico Edmundo Gonzalez Urrutia, kende ta representa e oposicion resurgente, y otro ocho candidato. Sostenedornan di Maduro y Gonzalez a marca e fin di campaña oficial diahuebs cu demostracionnan masivo den e capital Caracas.

Aki algun motibo pakico eleccion ta importante pa resto di mundo:

Impacto migratorio

Eleccion ta bay tin impacto riba fluho di migracion sin importa e ganador.

Instabilidad na Venezuela den ultimo decada a pusha mas di 7.7 miyon persona pa emigra, cual agencia di refugiado di ONU ta bisa ta e exodo mas grandi den historia recien di America Latino. Mayoria di migrante Venezolano a keda na Latino America y Caribe, pero cada bes mas ta poniendo nan wowo riba Merca.

Un encuesta nacional na april di compania Delphos basa na Venezuela ta indica cu como un cuarta parti di hende na Venezuela ta pensando di emigra si Maduro gana atrobe. Di nan, como 47 porciento a bisa cu victoria di oposicion lo pone nan keda, pero casi mesun cantidad a indica cu un economia mehora lo tene nan na nan pais. E encuesta tabatin un margen di eror di +/- dos punto porcentual.

Lider principal di oposicion no ta riba papeleta

E nomber mas papia den e campaña no ta riba e papeleta: Maria Corina Machado. E exlegislador a bin dilanti como strea di oposicion na 2023, yenando e espacio laga bashi ora un generacion anterior di lidernan di oposicion a huy den exilio. Su atakenan riba principio contra corupcion den gobierno y mal maneho a rally miyones di Venezolano pa vota p'e den e primaria di oposicion na october.

Pero gobierno di Maduro a declara e primaria ilegal, y a habri investigacion criminal contra algun di su organisadornan. Desde esey, a emiti orden contra varios sostenedor di Machado y a aresta algun miembro di su staff, y e corte supremo di e pais a afirma un decision pa lag'e fuera di e papeleta.

Asina mes, el a continua campañando, teniendo rallynan nacional y a converti e prohibicion di su candidatura den un simbolo di e perdida di derecho y humiliacion cu cantidad di votador a sinti pa mas cu un decada.

El a pone su sosten tras di Edmundo Gonzalez Urrutia, un ex-embahador kende nunca tabatin un cargo publico, yudando un oposicion fracciona pa unifica.

Nan ta campañando hunto riba e promesa di reforma economico cu lo atrae back e miyones di hende cu a emigra desde cu Maduro a bira presidente na 2013.

Gonzalez a cuminsa su carera diplomatico como assitent di embahador di Venezuela na Merca den fin di añanan 1970s. A post e na Belgica y El Salvador, y a fungi como embahador di Caracas na Algeria. Su ultimo post tabata embahador na Argentina durante presidencia di Hugo Chavez, cu a cuminsa na 1999.

Kico ta e dificultad di e presidente actual?

Popularidad di Maduro a cay pa motibo di un crisis economico causa pa un caida den prijs di peroleo, corupcion y mal maneho di gobierno.

Maduro ainda por conta cu un cantidad di sostenedor fiel, conoci como Chavistanan, incluyendo miyones di empleado publico y otronan kende nan negoshi of empleo ta depende riba e estado. Pero e habilidad di su partido pa usa acceso na programanan social pa pone hende vota a disminui mientras economia a fragmenta.

E ta heredero di Hugo Chavez, un socialista popular kende a expande e estado socialista di Venezuela mientras a cay den disputa cu Merca. Malo di cancer, Chavez a scoge Maduro pa actua como presidente interino na su morto. El a asumi e rol na maart 2013, y e siguiente luna a gana e peleccion presidencial impulsa pa morto di su mentor.

Maduro a keda reeligi na 2018, den un eleccion considera ampliamente como falso. Su gobierno a prohibi participacion di e partidoy politiconan di oposicion Venezolano mas popular, y faltando un competencia husto, oposicion a urgi votadornan pa boicotia e eleccion.

E inclinacion autoritario tabata parti di motibonan usa pa Merca pa impone sancion economico cu a kibra e industria petrolero crucial di e pais.

Mal maneho di industria petrolero

Venezuelanan tin e reservanan di crudo proba mas grandi na mundo, pero su produccion a cay den varios aña, den parti pa motibo di mal maneho di gobierno y corupcion amplio den e compania petrolero estatal.

Na april, gobierno Venezolano a anuncia aresto di Tareck el Aissami, ex-minister di petroleo y aliado di Maduro, pa un supuesto plan door di cual centenares di miyones di dollar di petrolo aparentemente a desaparece.

E mesun luna, gobierno Mericano a reimpone sancion riba sector di energia Venezolano, despues cu Maduro y su aliadonan a usa e control total di e partido na gobierno riba institucionnan Venezolano pa mina un acuerdo pa permiti eleccion liber. Entre e accionnan aki, nan a blokea Machado di registra como candidato presidencial y a aresta y persigui miembronan di su team.

E sancionnan ta hacie ilegal pa companianan Mericano haci negoshi cu e Pdvsa sin autorisacion previo di Departamento di Tesoro Mericano. E resultado di e eleccion por dicidi si e sancionnan aki ta keda na vigor.

Competencia inhusto

Un eleccion presidencial mas liber y husto tabata parce un posibilidad aña pasa, ora gobierno di Maduro a bay di acuerdo pa traha cu e coalicion Plataforma Unitaria cu sosten di Merca, pa mehora condicionnan electoral na october 2023. Un acuerdo riba condicionnan pa eleccion a gana gobierno di Maduro alivio di sancionnan economico di Merca riba su sectornan estatal di azeta, gas y mineria.

Pero dianan despues, autoridadnan a tacha e primaria di oposicion como ilegal y a cuminsa emiti orden y aresta defensornan di derechonan humano, periodista y miembronan di oposicion.

Un panel cu sosten di ONU investigando violacionnan di derechonan humano na Venezuela a reporta cu gobierno a aumenta represion di critico y oponentenan prome cu eleccion, sometiendo e obhetivonan na detencion, vigilancia, menasa, campañana difamatorio y proceduranan criminal arbitrario.

Gobierno tambe a usa su control di medionan di comunicacion, suministro di combustible, red electrico y otro infrastructura pa limita e alcance di e campaña Machado-Gonzalez.

E accionnan aki tuma contra oposicion a pone administracion di presidente Mericano, Joe Biden e aña aki pa stop e alivio di sancion cu a otorga na october.

Weganan Olimpico na Paris a cuminsa cu un ceremonia ambicioso riba e Riu Seine

(AP)—Celebrando su reputacion como e cuna di revolucion, Paris a cuminsa su prome Weganan Olimpico den un siglo di abierna cu un ceremonia cu a mira yobida y kibramento di regla, como tambe celebridadnan y fantasia na e Riu Seine.

Ta parce cu e yobidanan no a stroba e entusiasmo di e atletanan. Algun a tene paraplu mientras nan a core den boto riba e riu den un presentacion di e resilencia di e ciudadnan mientras autoridadnan ta investigando actonan sospechoso di sabotahe den e red di trein na Francia.

Strobamento den biahamento via trein a causa loke oficialnan Frances a yama atakenan coordina riba liñanan di rail como tambe e mal tempo a daña e ambiente un poco prome cu e ceremonia. Asina mes, e audiencia di spectadornan a yena e banconan di e Seine y a mira for di nan balcon mientras teamnan Olimpico a parandia den boto riba e riu. Sin ser afecta pa e festividadnan, hopi di e shen miles di spectador a sconde bao paraplu y jacket mientras e yobida a intensifica, otronan a canta y baila, y algun a core for di nan stoel pa busca dak.

“E yobida no por stop nos,” segun hungador di basketball famoso LeBron James, bisti cu un poncho di plastic hunto cu e abanderado di Merca, hungador di tennis Coco Gauff.

Mientras e audiencia global a sintonisa, Paris a duna su miho prestacion—literalmente, cu un lansamento spectacular di e Weganan cu a aumenta spiritonan y a inclui bailadonan di cancan Frances. Tabatin un pelicula cortico di e icono di futbol Zinedine Zidane, Lady Gaga a canta den Frances, acompaña pa bailadonan bisti den pompom ros di pluma, agregando na e ambiente di cabaret pa loke a anticipa lo ta un presentacion di mas cu tres ora.

E ceremonia a celebra hende muhe, incluyendo 10 estatua di otro di pioneronan femenino. Entre nan tabata Olympe de Gouges, ken a crea e Declaracion di e Derechonan di Hende Muhe y e Ciudadano Frances na 1791 durante e revolucion Frances. El a campaña pa e abolicion di sclavitud y a ser guillotina na 1793.

E estatuanan lo ser ofreci na e ciudad despues di e ceremonia. E Weganan na Paris tin e meta pa ta e prome cu cantidad igual di hende homber y muhe competiendo.

Cu e ceremonia ambicioso, e riesgonan pa Francia tabata inmenso. Decenas di lidernan gubernamental tabata presente, y mundo tabata mirando mientras Paris a transforma su mes den un teatro gigante den aire liber. Banda di e Riu Seine, monumentonan iconico a bira scenarionan pa bailadonan, cantantenan y otro artista.

Organisadornan di Paris a bisa cu 6,800 di e 10,500 atleta lo asisti prome cu nan embarca riba e proximo 16 dia di competencia.

Segun protocol Olimpico, e prome boto a carga atletanan for di Grecia, sitio di nacemento di e Weganan anticua. Despues a sigui e team Olimpico di atletanan refugiado y despues, e otro nacionnan den orden alfabetico Frances.

Usualmente durante e ceremonianan di apertura Olimpico, e parada di atleta ta tuma luga durante un pausa den e presentacionnan. Pero Paris a kibra tradicion por medio di tin e parada y presentacionnan na mesun momento, mesclando deportenan y expresion artistico.

Hopi detaye di e espectaculo cu a tuma luga den e ciudad tabata secretonan pa preserva e factor di sorpresa, incluyendo ken lo cende e caldero Olimpico. Durante e aventura di e atletanan riba awa, nan a pasa sitio historico cu a ser transforma temporalmente den arenanan pa deportenan Olimpico.

Concorde Plaza, unda revolucionarionan Frances a guillotina Rey Louis XVI y otro miembro real, awo ta anfitriona deportenan di skateboarding entre otro. E sitio di sosiego di Napoléon Bonaparte, e scenario pa tiro al arco, y e Eiffel Tower, cual a duna pidanan di hero cu a ser añadi den e medayanan Olimpico di oro, plata y brons.

E meta di Paris, segun presidente di Weganan Olimpico na Paris Tony Estanguet, ta “pa mustra henter mundo y e Francesnan cu den e pais aki, nos ta capaz di cosnan excepcional.”

Aruba su mesun delegacion tambe tabata presente durante e ceremonia, briyando den nan trahe Olimpico oficial. E abanderadonan representando Pais Aruba tabata den persona di Chloë Farro y Mikel Schreuders, ambos atleta di landamento. Hunto cu nan tabata Hefe di Mision, Kamilah
Dammers, atleta di Vela, Just van Aanholt, coach di Vela, Yuri Hummel, coach di landamento, Ismael Santiesteban y miembro di Direccion di Deporte, Monica Fajardo riba boto.

7 veld di futbol na Aruba lo haya turf cu fondonan di FIFA

Prome Minister Evelyn Wever-Croes recientemente tabatin un reunion interesante cu ehecutivonan di FIFA pa dialoga tocante e proyecto di turf (yerba artificial) pa 7 veld di futbol na Aruba.

Durante e reunion FIFA y AVB a duna di conoce cu 7 veld na Aruba lo haya turf, y e bon noticia ta cu tur gasto lo ser cubri pa FIFA. E 7 veldnan cu inicialmente lo haya turf ta veld di Nacional, Bubali, RCA, River Plate, Dakota, Estrella y La Fama.

Presente pa e reunion tabata Minister di Deporte, señor Endy Croes, Artificial Turf expert di FIFA, señor Alastair Cox hunto cu FIFA Regional Development Manager, señor Jordan Victoire y representantenan di AVB (Arubaanse Voetbal Bond), consistiendo di e Presidente señor Randolf Lacle, Secretario General, señora Dyane Wiersma y Project Manager, señor Pancho Croes.

Prome Minister ta indica cu Gobierno di Aruba na e momentonan aki ta dunando di su parti trahando riba e asuntonan legal di tereno y tur otro proceso necesario pa e proyecto por cana bon y FIFA por haci e inversion na e momento indica. E trabounan lo cuminsa na comienso di aña 2025 y inicialmente lo pone turf na 2 veld pareu y e trabou lo dura entre 3 pa 4 luna, y asina lo continua cu e demas veldnan. E proyecto aki sigur lo eleva e nivel di futbol y lo mehora e desaroyo di futbol en general na Aruba.

E meta y enfoke di FIFA cu proyectonan asina principalmente ta pa mira mas desaroyo den futbol di categoria di mucha, hoben y futbol femenino. Clubnan cu tin ekiponan den e categorianan aki lo bin mas lihe na remarke.
Prome Minister ta remarca cu e 7 veldnan cu na e momento aki a ser scogi ta cumpli cu exigencianan di FIFA cu ta necesario pa bin na remarke pa e proyecto. E otro clubnan cu na e momento aki no ta cumpli cu e exigencianan di FIFA, lo haya e atencion necesario pa asina den futuro nan tambe lo bin na remarke pa e turf.

Dodgers ta cambia pitcher James Paxton pa Red Sox pa Moises Bolivar di minor league

(AP)—E Los Angeles Dodgers a cambia pitcher James Paxton pa e Boston Red Sox pa Moises Bolivar di minor league ayera.

Bolivar, un hoben di 17 aña di Venezuela, a dal .270 cu tres home run y 19 RBI cu e Dominican Summer League Red Sox. El a cera contract di minor league cu Boston na januari pa un bonus di 25,000 dollar.
Paxton a ser designa pa asignacion dialuna, un dia despues el a pitch contra e Red Sox y a gana. El a logra tres corido cuatro hit den cinco inning, cu shete strikeout y cuatro cana. E pitcher di 35 aña tabata 8-2 cu un 4.43 ERA den 18 wega cu e Dodgers e temporada aki.

"Obviamente, nos a enfrent'e siman pasa y e oportunidad a surgi," segun gerente di Red Sox Alex Cora a bisa na Fenway Park prome cu e wega ayera contra New York Yankees. "Nos conoc'e. Mi ta kere pa durante e temporada aki, e fastball a cay un poco atras, pero no siman pasa. El a caba riba bon nota. E velocidad tabata halto."

E veterano di 11 aña a picha pa Seattle, New York Yankees, Boston y Dodgers. Paxton ta 72-40 cu un 3.76 ERA den 174 wega di carera. E tin 996 strikeout di carera den 940 inning. El a firma cu Dodgers na januari pa un contract di un aña garantisando 7 miyon dollar cu e chens pa gana te cu 6 miyon dollar den bonus.

"Mi a papia cune awe mainta," Cora a bisa. "Esaki ta e luga cu e compronde y conoce. Ta bon pa tin'e."

Cora a bisa cu e plan ta pa Paxton uni e rotacion. Pa haci espacio riba e rooster di 40 hungador, Red Sox a transferi pitcher Bryan Mata pa e IL di 60 dia. "Un guy cu un historia riba e team aki, e division aki," Craig Breslow di Boston a bisa tocante Paxton. "Cu man drechi, el a check tur e cahanan pa nos."

Pa prome bes den historia Concacaf Girls U15 ta tuma luga na Aruba

Recientemente a elabora riba e torneo di futbol internacional cu ta tuma luga pa prome bes den historia na Aruba. Arubaanse Voetbal Bond (AVB) hunto cu CONCACAF ta preparando pa e torneo grandi aki, esta CONCACAF Girls U15.

Un total di 13 pais a confirma y ta competi den e torneo aki. E seleccionnan lo bataya contra otro pa conkista e titulo maximo. E torneo ta tuma luga di 1 pa 11 di augustus proximo na Aruba. Minister Endy Croes a subraya cu a percura pa pone Stadion GPT na Dakota den condicion pa e campeonato por tuma luga eyden. Pa finalisa, Minister di Deporte ta felicita Arubaanse Voetbal Bond (AVB) pa agresivamente atrae torneo grandi pa Aruba.
Tambe e mandatario di Deporte ta gradici tur esnan cu a duna nan aporte pa hunto logra cu COCACAF Girls U15 tuma luga na Aruba. Por ultimo, Minister Endy Croes ta desea e 13 paisnan hopi exito, specialmente na nos Seleccion Hubenil Femenino U15. Cu deseo, disciplina, dedicacion y determinacion boso ta logra.
Pueblo di Aruba ta cordialmente invita pa apoya nos Seleccion Hubenil Femenino U15.

Abogado di Justim Timberlake ta bisa cu e cantante no tabata entoxica y acusacionnan den su contra mester keda retira

(AP) - Justin Timberlake su abogado a bisa diabierna cu e cantante di pop no tabata entoxica durante un control di trafico luna pasa, mientras cu e ta busca retira e acusacion di stuur bao influencia, asina yama DUI na Merca, na New York.

Sinembargo Sag Harbor Village Justice Justice Carl Irace a ordena pa bolbe trata e caso dia 2 di augustus cu e documentonan coregi.

Tambe e tabata di acuerdo cu e ex miembro di NSYNC, ken actualmente ta den un tour na Europa, por aparece virtualmente den e proceso. Timberlake no a atende diabierna su audiencia mirando cu su presencia a ser descarta for di antemano.

Timberlake su abogado, Edward Burke, a bisa despues di e audiencia cu polis a haci "erornan significante" y ta anticipa cu e acusacionnan lo keda retira. Tambe el a mantene cu Timberlake no tabata bebi tras di stuur. "E no tabata entoxica," Burke a conta reporteronan. "Mi ta bisa atrobe, Justin Timberlake no tabata entoxica."

Suffolk County district Attorney Ray Tierney su oficina, cual ta tratando e caso, a describi e erornan den e documento como un "eror ministerial" y cu un documento di acusacion rectifica a ser entrega dia 2 di juli. "E hecho y circunstancia di e caso no a ser cambia," vocero Emily O'Neil a bisa den un email.

Burke, den un declaracion despues, a sugeri cu tabatin otro problemanan u e documentonan di detencion pero no a elabora riba esaki. "Polis a haci un cantidad di erornan significante den e caso aki," el a bisa. "Den corte awe, bo ta tende e abogado di e districto purba drecha un di e erornan aki. Pero esaki ta solamente un y tin varios otro. Tin biaha polis ta comete eror y esaki a un di e momentonan ey."

Tierney su oficina a nenga responde na Burke su comentarionan. "Nos ta para cla pa litiga e hechonan di e caso aki den corte, na luga di den prensa," O'Neil a bisa.

Timberlake a ser acusa cu crimen menor dia 18 di juni despues cu polis a bisa cu e no a para na un borchi di 'stop' y a sali for di su caretera. E tabata stuur su BMW 2025 alrededor di 12:30 di marduga ora cu un oficial a stop e y a determina cu e ta entoxica segun e corte. "Su wowonan tabata cora, tabatin un holo fuerte di bebida alcoholico for di su boca y e no por a dividi su atencion, e no por a papia bon, e no por a para bon riba su pia y e no tabatin bon resultado riba tur test standard," e documentonan di corte a bisa.

Timberlake di 43 aña, a conta e oficial na e tempo aki cu el a bebe un martini y tabata coriendo tras algun amigonan pa bay cas, segun e documentonan. Despues a keda deteni y hiba stacion di polis na Hampton, el a nenga un test di su rosea.

Pharrell ta boga pa revivi competencianan di arte pa Olimpiada di 2028

(AP) - Si e ricibi e chens, Pharell Williams lo bolbe introduci competencia di arte den Olimpiada, treciendo un tradicion cu tin mas di 80 aña perdi.

Williams tin e meta di bolbe hinca competencianan di arte riba e escenario mas grandi di deporte, cuminsando cu aumenta conscientisacion via e evento cu Louis Vuitton diahuebs na Paris.

El a comparti di manera pasiona su meta di mira e tradicion aki bolbe Olimpiada den aña 2028 e anochi prome cu e apertura di ceremonia. "Nos tin cu recorda hende cu tabatin un punto unda Olimpiada tabatin un seccion di Arte cu tabatin su competencianan," Williams a bisa prome cu e evento.

"Escultura, arkitectura, arte visual. E idea ta pa bolbe hinca Arte. Dicon no tuma e momento aki pa trece conscientisacion?"

Competencianan di arte a bini prome den e Olimpiada di 1912 na Stockholm cu medayanan otorga den 5 categoria: Arkitectura, literatura, musica, pintura y escultura. Sinembargo, International Olympic Committee a caba e competencianan aki den e wega di aña 1948. Un intento di trece esaki back a ser nenga 4 aña atras.

Williams, e musico cu a bira diseñador, tabata anfitrion di e evento prestigioso na Louis Vuitton Foundation cu presencia di figuranan manera LeBron James, Steven Spielberg, Mick Jagger, Zendaya, Anna Wintour, Charlize Theron, Serena Williams, Rosalia, Snoop Dogg, Queen Latifah y Zac Efron.

Bon ambiente cultural y crioyo durante e temporada di Dia di Brazil

Fundacion Chico Harms ta lansa e temporada di Dia di Brazil 2024. E Dia di Brazil ta tur aña riba e prome diadomingo di september, e aña akiriba 1 di september 2024. Na Boneiro nan ta celebra nan Dia di Rincon, asina aki, na Aruba nos ta celebra nos Dia di Brazil. Un temporada pa celebra nos musica crioyo, nos trahe tradicional, nos cuminda local, nos cultura Arubano den bon ambiente den e bario di Brazil.

E temporada ta cuminsa cu Parada Acustico, sigui pa Festival Cantica di Caya y Coronacion di Reynan Cultural, finalisando cu Parada di Lanterno y Parada Folklore Cultural riba e Dia di Brazil. Esaki t'e calendario di e eventonan binidero:

- 27 di juli: Festival Cantica di Caya Adulto
- 28 di juli - Festival Cantica di Caya Infantil & Hubenil
- 17 di augustus - Batacaso Tipico
- 24 di augustus - Coronacion di Reinanan Cultural
- 30 di augustus - Parada di Lanterna
- 31 di augustus: Fiesta di Tambu
- 1 di september: Parada Folklore Cultural y Dia di Brazil

E siguiente evento ta e Festival Cantica di Caya, unda nos lo conoce e cantica cu ta bay domina caya durante e temporada aki. Durante e Festival, e bandanan local ta lansa y competi cu canticanan nobo. Nos kier e invita henter Aruba pa join nos Festival! E Festival ta na Centro di Bario Brazil. Nos ta bende ticket na porta: 10 Florin pa adulto y 5 Florin pa mucha.

Brasa Bo Cultura, Aruba! Ban celebra, gosa y engrandece nos cultura. Bishita nan pagina di Facebook "Fundacion Chico Harms" pa ricibi tur informacion di e eventonan cultural binidero.

Ayera a observa Dia Internacional pa Conservacion di Ecosistema di Mangel

Dia Internacional pa Conservacion di Ecosistema di Mangel (International Day for Conservation of the Mangrove Ecosystem) a ser adopta na e Conferencia General di UNESCO na 2015 y ta ser observa cada aña riba 26 juli desde 2016. E dia aki tin como obhetivo pa crea conscientisacion pa e importancia di ecosistema di mangel como un "ecosistema, unico, special y vulnerabel" y pa promove solucionnan pa nan maneho, conservacion y utilisacion sostenibel.

Na 2017 Nacionnan Uni a proclama e Decada di Nacionnan Uni di Ciencia Oceanico pa Desaroyo Sostenibel pa e periodo 2021-2030, y a invoca e Intergovernmental Oceanographic Commission di UNESCO (IOC-UNESCO) pa prepara un plan di implementacion pa e Decada den consulta cu Estadonan Miembro di Nacionnan Uni, organisacionnan specialisa, fondo, programa y organismo di Nacionnan Uni y demas otro entidad intergubernamental, NGOs y stakeholders. IOC-UNESCO a crea un Plan di Implementacion, y a formula un Roadmap, Obhetivo, Desafio y Meta pa logra, tur den e cuadro di e Obhetivonan di Desaroyo Sostenibel (SDGs).

Na 2019 Nacionnan Uni a adopta e Decada di Nacionnan Uni pa Restauracion di Ecosistema (2021-2030), cu e meta principal pa restaura ecosistema terestre y marino y pone un paro na e perdida di diversidad biologico alarmante riba Planeta Tera.
Na final di 2022 durante e 2022 UN Biodiversity Conference COP15-CP/MOP10-NP/MOP4 teni den dos parti na Montreal, Canada y Kunming, China a adopta e Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework formulando 4 elemento clave pa logra pa 2050 y 23 meta pa logra pa 2030.

E aña aki a conoce e primicia di e prome evaluacion global (global assessment) di e IUCN Red List of Ecosystems cu a keda publica riba 22 mei 2024, Dia Mundial pa Diversidad Biologico.

E publicacion nobo aki di e IUCN Lista Cora di Ecosistema di Mangel riba 22 mei 2024 ta marca un logro importante. Como prome evaluacion global di un grupo funcional di ecosistema completo, e rapport aki den e cuadro di e IUCN Lista Cora di Ecosistema ta destaca alarmante preocupacionnan tocante el posibel collapse di ecosistemanan di mangel den henter mundo.
Fuera di e posibel collapse a resalta tambe cu un tercer parti di tur ecosistema di mangel lo ser impacta severamente pa e subida di nivel di lama causa door di cambio climatico.

Texto deriva di e mensahe di Audrey Azoulay, directora general di UNESCO na ocasion di dia Internacional pa Conservacion di Ecosistema di Mangel
Mangelnan ta forma ecosistemanan unico, espectacular y prolifico riba e frontera entre tera y lama.
E ecosistemanan extraordinario aki ta contribui na e bienestar, siguridad alimentario y proteccion di comunidadnan costero mundialmente. Nan ta sostene un biodiversidad rico y ta provee un habitat di refugio y criadero pa especie di pisca y crustaceo. Y alabes ta actua como un defensa natural costal contra di mareanan ora di mal tempo, tsunami, erosion, y subida di nivel di lama.
E suelo rondonando mangelnan ta constitui un depositorio pa retencion di carbon hopi efectivo, absorbando enorme cantidad di dioxido di carbon for di laman y atmosfera. Pero mangelnan ta disparciendo tres pa cinco biaha mas rapido cu e perdida acumulativo global di boskenan, cu impactonan serio ecologico y socioeconomico. Calculacionnan actual ta indica cu areanan cubri pa mangelnan a ser reduci na mitar den e ultimo 40 aña.

Mangelnan ta coriendo peliger: ta ser calcula cu mas cu tres cuarto di tur mangel na mundo ta bou menasa y cu nan tur organismo acuatico y terestre cu ta depende di nan.

Pa e motibo aki, UNESCO ta tumando accion pa proteha nan y otro valioso ecosistema di carbon blauw (blue carbon ecosistems) mediante e rednan di reservanan di biosfera, geoparkenan global y sitionan di patrimonio mundial natural.

Pero enfrentando e emergencia climatico nos mester tuma mas paso ainda, pasobra mangelnan ta sirbi como depositorio di dioxido di carbon, cu nos no por permiti pa nan disparce. P'esey un proyecto di UNESCO ta enfocando riba e restauracion di boske di mangel den shete pais Latino Americano—Colombia, Cuba, Ecuador, El Salvador, Mexico, Panama y Peru. E proyecto lo trece oportunidad economico pa comunidadnan y yuda pa comparti conocemento entre poblacionnan local, indigena y cientificonan.

UNESCO tambe ta sostene e cultivo di mangelnan flotante, mientras tanto tambe realisando investigacion riba nan capacidad di secuestra (absorba) dioxido di carbon na Lusail Marina, Qatar.
Basa riba e mesun idea e Universidad di New South Wales na Australia a inicia un proyecto cientifico pa cinco aña hunto cu e Universidad di Pacifico Sur pa perfecciona e concepto na e isla di Fiji, cu sosten di Swire Shipping y UNESCO.

Ademas di proteccion y restauracion, nos tambe mester di conscientisacion global. Esaki ta netamente e pensamento tras e prome International Conference on Mangrove Conservation and Restoration cu lo tuma lugar na Abu Dhabi di 10 pa 12 december e aña aki, den cual UNESCO ta colabora.

Aumentando e conscientisacion pa e balornan natural di mangelnan, por logra pa proteha nan mihor. Esaki ta e meta di Dia Internacional di pa Conservacion di Ecosistema di Mangel, pa un y tur tuma nota di e balor, beyesa y vulnerabilidad di mangel y haci un compromiso pa proteha nan.

Situacion na Aruba
E situacion di mangelnan na Aruba ta alarmante. Den diferente area na costa sur for di Varadero Marina te na dump di Parkietenbos mangelnan ta sufri na man di hende sin escrupulo cu ta corta, kita y destrui area di mangel pa traha pier priva pa mara nan boto of yate.

E areanan di Spaans Lagoen, Mangel Halto, Santo Largo, Parkietenbos y Zeewijk ta impacta pa polucion, sobre-desaroyo di turismo of mal maneho. Instancianan concerni ta sordo mudo y ciego pa personanan individual of companianan construyendo apartamento of lugar di hospedahe AIRBNB.

E esfuersonan di Aruba Conservation Foundation, oficialmente registra na Camara di Comercio ainda como Fundacion Parke Nacional Aruba ta pa puro consumo local y cosmetico ya cu pariba di brug den area di Grapefield, Boca Grandi y Seroe Colorado desaroyo di turismo a caba of ta cabando completamente cu vegetacion natural unico y tambe mangelnan.

Den e 4th International Conference on SIDS teni 27-30 mei 2024 na Antigua Rainbow Warriors Core Foundation a participa y a establece contactonan internacional en particular cu e Universidad di Pacifico Sur, International Science Council y varios otro NGO internacional pa inicia programa y proyecto di colaboracion riba e tereno di desaroyo sostenibel y resiliencia di comunidad costero, cambio climatico, conservacion di biodiversidad y restauracion di ecosistema en particular di ecosistema di carbon blauw manera di mangel.
Fin di augustus 2024 Rainbow Warriors Core Foundation lo publica su rapport tocante e siguimento (follow up) pa cu e Antigua and Barbuda Agenda for SIDS pa Aruba cu anuncio di proyecto concreto entre otro pa ecosistema di mangel.

Pa medionan di prensa en general Pa mas informacion, tuma contacto via telefon na 747-8280 of via e-mail press.rwicore@gmail.com.

Conoce algun di e porconan mas limpi di mundo cria pa cultiva curason y riñon pa ser humano

(AP) - Porconan tabata core cuminda e bishitantenan na un criadero inusual cu ta posiblemente ta representa e futuro di transplante di organo y no tin hungamento den sushi aki.

E prome organo geneticamente modifica di porco cu a yega di transplanta den hende a bini for di bestianan naci y cria den e fabrica di investigacion special aki na blue ridge Mountains, cera tras di porta unda entrada ta rekeri laba bo vehiculo, cambia bo paña y para riba tubonan di desinfectante pa limpia bo sapato entre cada parti.

“Esakinan ta bestianan precioso,” David Ayaeres di Revivicor Inc., a pasa decada siñando con pa clona porco cu e modificacion genetico perfecto pa permiti e prome experimentonan aki.

E bioseguridad ta aun mas estricto ainda na Christiansburg, virginia unda un otro criadero ta opera, cu porconan anticipa di provee organo pa estudionan formal di transplantacion di bestia pa ser humano cuminsando otro aña.

E edificio masivo, prome di su tipo, no ta nada parecido na un criadero of fabrica normal. E ta mas pareci na un planta di farmaceutico. Y parti di dje ta cera pa tur hende ademas di algun empleado scogi, kendenan ta baña pa un tempo stipula, ta bisti paña cu e compania ta provee y despues ta drenta unda e porconan ta creciendo.

Tras di e barera protectivo aki tin algun di e porconan mas limpi di mundo. Nan ta hala rosea y bebe awa cu ta miho filtra pa contaminacion cu loke ta rekeri pa hende. Te hasta nan cuminda ta ser desinfecta, tur pa preveni cu nan lo keda infecta cu algo cu por causa daño na e recipiente humano.

“Nos a diseña e facilidad aki pa proteha e porconan contra contaminacion di e ambiente y di hende,” Matthew Von-Esch di United therapeutics, Revivicor su doño a comenta. “Cada persona cu drenta e edificio aki ta un posibel riesgo.”

The Associated Press a haya e chens di tira un bista den kico e ta tuma pa clona of cria e porconan aki pa nan organo, incluyendo un facilidad di 75 miyon dollar construi pa cumpli cu Food and Drug Administration su standard di seguridad pa xenotransplantacion.

Crea porco pa alivia e escasez di organo di ser humano
Miles di Mericano cada aña ta fayece wardando pa un transplante, y hopi experto ta admiti cu nunca lo tin suficiente donador pa cumpli cu e necesidad.

Bestianan ta ofrece e promesa di un suministro cla y semper disponibel. Despues di decada di intentonan fracasa, companianan incluyendo Revivicor, eGenesis y Makana therapeutics ta modificando porconan pa ta mas cerca na ser humano.

Te cu awo na Merca a tin 4 “uso compasiona” di transplante, experimentonan di ultimo recurso riba pashentnan cu ta muriendo, pues 2 curason y 2 riñon. Revivicor a provee ambos curason y un di e riñon. Mientras cu e 4 pashent a fayece dentro di algun luna, nan a ofrece lesnan valioso pa e investigadornan cu ta cla pa bolbe purba den personanan cu no ta asina malo.

Awo FDA ta evaluando e resultadonan prometedor di experimentonan cu a duna den donacion na curpanan di ser humano y ta wardando resultado di estudionan adicional pa organo di porco den otro bestianan prome cu dicidi e proximo pasonan.

Nan ta organo semi costumisa, “nos ta criando e porconan pa ta e tamaño di e recipiente,” Ayares a nota, cu no lo tin e marcanan di edad of uso di edad ni tampoco malesa cronico manera mayoria organo cu ser humano ta duna den donacion.

Ciruhanonan di transplantacion kendenan a haci uso di organo di Revivicor su criadero “ta bisa ‘Esey ta e riñon mas bunita cu mi a yega di wak,’” Ayares a agrega. “Mesun cos nan ta bisa ora cu e nan mira un curason, un curason ros, saludabel y contento di un bestia hoben.”

E desafionan principal ta; con pa evita rechaso y si e bestianan por carga algun riesgo desconoci di infeccion.”

E proceso ta cuminsa cu geneticamente modifica e genetica den cuero di e porco den un laboratorio. Revivicor incialmente ta delete un gen cu ta produci un sucu yama alpha-gal, cual ta causa e destruccion inmediato for di e sistema inmunologico di ser humano. Despues ta bini kita 3 gen pa kita otro cosnan cu ta activa e sistema inmunologico. Awo e compania ta enfoca riba edita 10 gen, pues delete e genetica di e porco y agrega gennan di ser humano cu hunto ta baha e riesgo di rechaso y cuahulo di sanger ademas di limita e tamaño di e organo.

Nan ta clona e porconan cu e cambionan aki, similar na e manera cu Dolly the Sheep a ser crea.

Dos biaha pa siman, e fabrica aki ta manda centenares di webo di Revivicor for di ovarionan. Trahando den scuridad cu webonan sensibel pa lus, e cientificonan ta haci uso di un microscop pa saca DNA materno, y despues nan ta hinca e modificacion genetico.

“Pone aden poco poco,” investigador Lori Sorrells a bisa, inyectando e webo poco poco y cautelosamente pa no kibre. Shock electrico leve ta combina e DNA nobo y ta activa e crecemento di e embryo.

Oranan despues, e embryonan ta ser hiba na e fabrica den un encubadora y ta ser implanta den porconan wardando.

Ayares, un geneticista molecular cu ta hefe di Revivicor y a yuda crea e prome porconan clonifica den aña 2000, a bisa cu e tecnica ta “manera hunga dos videogame na mesun tempo,” wantando e webo den luga cu un man y manipula esaki cu e otro. E compania su prome porco modifica, GalSafe, awo ta ser cria na luga di ser clona. Si xenotransplantacion eventualmente funciona, otro tipo di porconan cu modificacion genetico desea tambe por ta posibel.

Prome Minister Evelyn Wever-Croes:

Feliz Dia di Pensionado

Gobierno lo sigui traha na bienestar di nos ciudadanonan cu a construi nos pais

Diahuebs 25 di juli tabata Dia di Pensionado. Un dia pa celebra y honra e bida largo di sabiduria, experencia y contribucion di nos grandinan cu a construi e caminda prome cu nos. Mientras nos ta reconoce nan trabou duro y dedicacion, nos ta recorda cu cada fase di bida tin su mes bunitesa y proposito.

Mannan di nos pensionadonan, nos grandinan, a skirbi nos historia, a duna nos lesnan di bida, a construi hogarnan, cuida famianan y a moldea nos cultura cu ta difini nos como pueblo. Nan a mustra resiliencia y curashi den tempo dificil y a demostra cu union, sacrificio y determinacion, ta e forsa pa logra y triunfa riba retonan. Dia di Pensionado ta inspira nos pa aprecia cada esfuerso di nos grandinan y wak e futuro cu mas speransa y gratitud.

Prome Minister Evelyn Wever-Croes, den nomber di Gobierno di Aruba y di pueblo di Aruba en general, ta gradici tur pensionado di nos pais pa nan legado cu nan a laga atras pa nos, pa ta e protectornan di nos tradicion, cu a preserva nos herencia cultural cu ta haci Aruba unico.

Gabinete Wever-Croes, desde inicio di gobernacion na aña 2017, a pone prioridad pa mehora e calidad di bida di nos ciudadanonan mayor. A duna nos pensionadonan atencion riba diferente tereno. Pa menciona algun, riba tereno di salud, a pone mas doctor specialisa pa hende grandi, Geriatra, den servicio di Gobierno. Riba e tereno financiero, Gobierno a hisa entrada di esnan cu ta biba riba un pension so, 4 biaha caba y ta preparando pa his'e un biaha mas.

Tambe, riba e aspecto di impuesto, Gobierno a baha e tarifa di impuesto riba pension 4 biaha caba y ta trahando riba un cambio grandi na caminda cu lo wordo anuncia pronto. Riba e cuido general y mas atencion na nos grandinan, Minister Ursell Arends recientemente a habri un 'Inloophuis' Pasadia Pa Nos Grandinan y tin mas pa habri den plan, na unda cu nos grandinan por bay y pasa dia hunto y despues na final di dia, bay cas bek.

Poniendo nos pensionadonan, nos grandinan como prioridad, Prome Minister ta expresa: "Mi lo sigui traha na bienestar di tur e pensionadonan na Aruba. Mi ta gradici cada un pa nan dedicacion na nos pais. Riba e dia special aki, laga nos tur como ciudadanonan agradeci, tuma tempo pa mustra nos aprecio cuminsando na esnan mas cerca di nos y na cada ciudadano mayor den nos sociedad.

Laga nos tuma tempo pa scucha nan historia y reconoce e rikesa di conocemento cu nan ta ofrece y e impacto increibel cu ainda nan tin den nos comunidad. Danki di curason na cada pensionado pa e legado cu boso a duna nos y pa guia nos cu boso sabiduria. Feliz Dia di Pensionado".

Minister Ursell Arends: Feliz Dia di Pensionado

Nos como pueblo mester balora y respeta nos adultonan mayor

Aña pasa Gobierno di Aruba a designa dia 25 di juli como dia nacional di pensionadonan despues di un decision cu a keda aproba den conseho di minister.

Ariba e dia aki nos ta celebra y gradici e inmenso trabou cu esnan cu a bin prome cu nos a haci. Nos grandinan cu a pone man na obra pa haci di Aruba e pais fuerte y prospero cu e ta awe.

E dia aki ta un recordatorio cu nos como pueblo mester balora y respeta nos adultonan mayor cu awe ta probecha di nan 'golden years'.

E 'golden years' aki siguramente no ta e caso pa hopi di nos grandinan. Aruba su adultonan mayor a wordo saca for di enfoke pa hopi tempo causando consecuencianan grave pa e comunidad aki.

Un zorgketen cu hopi buraco aden, un red di apoyo social debil y numbernan halto di isolacion ta algun di e factornan afectando esnan di e tercera edad.

Pa es motibo na 2021, bou di Gabinete Wever-Croes II, Minister Arends a actua cu urgencia y asina crea un ministerio dedica unicamente na e necesidadnan di adulto mayor.

Desde e cambio di ruta importante aki a bin cu un plan concreto pa aborda e problematica existente den e bienestar di nos grandinan.

Aña pasa durante Luna di Adulto Mayor e prome edicion di Foro Nacional pa Adulto Mayor a tuma luga, unda varios entidad publico, semi publico y priva a bini hunto pa contribui na defini loke ta bay ta e plan di maneho di Aruba pa cu adulto mayor.

A firma un convenio nacional cu e compromiso pa aporta na e implementacion, ehecucion y evaluacion di e plan. Durante e di dos edición, a continua dialogo riba esfuersonan actual pa atende cu e retonan y oportunidadnan di enbehecimento.

E Deltaplan, cu a wordo desaroya cu expertonan scientifico y academico di hulanda, ta un strategia pa halsa e calidad di bida y trece alivio significativo ariba e zorgketen di Aruba.

E idea principal di e plan aki ta pa fortalece e dimension social di e bidanan di nos adultonan mayor pa asina nan por keda lo mas largo posibel den nan entorno propio y goza di un bida mas saludabel y feliz.

Mehora nan contacto y actividad social, educa nan red di apoyo na cas y haci Aruba mas consciente di hende grandi nan humanismo ta tres di e factornan esencial di e asina yama 'Sociale Benadering'. Un di e esfuersonan mas importante pa cu Adulto Mayor den e actual gabinete ta proyecto PASADIA. Esaki ta un concepto di dagverblijf unda cu personanan di 60+ por bin pasa tempo durante dia y participa den diferente actividad. Sea terapia di muziek, obra di man of simplemente sinta combersa cu otro ta algun di e cantidad di cosnan cu nan por haci.

E proyecto aki lo tin un impacto profundo ariba e cuido di nos adultonan mayor mirando cu hopi persona ta bai para caminda cu no mester. Por ehempel, esnan cu ta hiba un bida activo of ta basta bon di salud cu ta acudi na hospital of cas di cuido. Awor cu e 10 localidadnan di PASADIA cu lo ta operacional pa final di 2025 e problema aki ta algo cu lo disminui.

Minister Ursell Arends ta kere firmemente cu e futuro di nos Adulto Mayor na Aruba ta uno unda nan por goza di un bida digno. E plan a wordo poni den accion y a haya colaboracion den un comunidad comprometi pa cumpli cu nos grandinan. Feliz Dia di Pensionado.

Dia 31 di juli proximo ta e ultimo dia pa entrega e declaracion definitivo di winstbelasting 2023 y haci e pago corespondiente

Departamento di Impuesto ta recorda cu dia 31 di juli proximo ta e ultimo dia cu por entrega e declaracion definitivo di winstbelasting 2023 y haci e pago corespondiente. Debi cu a introduci e formulario di declaracion electronico, a duna e contribuyentenan y e conseheronan fiscal un luna mas di tempo. Awor e fecha final ta yegando y ta importante pa cumpli na tempo.

Entrega e declaracion y haci pago
Si acaso no ta alcansa pa entrega e declaracion definitivo pa dia 31 di juli, lo mester entrega e declaracion provisional (voorlopige aangifte) y haci e pago corespondiente no mas laat cu dia 31 di juli 2024. Inspector lo evalua e peticion y si e contribuyente cumpli cu e condicionnan pa extension, e ultimo dia pa entrega e declaracion definitivo y haci e pago corespondiente ta bira dia 2 di december 2024. Debi cu Inspector tin cu evalua e peticion pa extension di termino, ta recomendabel pa entrega e declaracion provisional awor caba y no warda te dia 31 di juli. Si sosode cu Inspector no bay di acuerdo cu e peticion, e ora e contribuyente tin tempo ainda pa entrega e declaracion definitivo.

Account di BOi
Manera conoci, entrante aña fiscal 2023 mester entrega e declaracion di winstbelasting den forma electronico via e portal "BO impuesto". Tur contribuyente di winstbelasting mester tin un account di BOi pa por log in den e portal y yena e formulario di declaracion. Ta importante pa remarca, cu cada contribuyente ta administrador principal di su account (belastingplichtige admin). E tin su propio nomber di usuario (username) y password. Pa preveni uzo indesea di su datonan di impuesto, ta importante pa nunca duna un tercera (un persona of consehero) e datonan pa log in den e portal.

Si no tin un account di BOi
E contribuyentenan cu no tin un account di BOi mester haci un peticion mesora via impuesto.aw: Home > Digitale formulieren > BOi account. Si mientrastanto un compania a wordo registra como opgeheven na Camara di Comercio, mester meld esaki tambe na Departamento di Impuesto. E companianan cu no tin actividad comercial pero ta registra na Camara di Comercio, tin e obligacion di entrega e declaracion di winstbelasting. Pa cu esaki e compania mester tin su account di BOi pa e por drenta den e portal. Keda sin cumpli lo bay causa un boet locual no ta necesario.

Incumplimento
Contribuyentenan cu no cumpli cu entregamento di e declaracion definitivo, lo haya un cobransa adicional esta un 'naheffingsaanslag' inclui boet. Mescos ta conta si acaso e cliente a paga un suma menos cu locual el a declara na winstbelasting. E boet pa incumplimento di entregamento di e declaracion ta maximo Afl. 2,500. Si e contribuyente no haci e pago di winstbelasting of no haci e pago corectamente, e boet ta maximo Afl. 10,000.

Departamento di Impuesto ta conseha tur contribuyente di winstbelasting y/of nan conseheronan fiscal pa no warda te na ultimo pa entrega e declaracion y haci e pago di winstbelasting corespondiente pa evita un cobransa adicional (naheffingsaanslag) y e boet pa incumplimento.

Resultado Sorteo
Juli 26

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
5907	4546	9990	6106
2675	9170	SUPER5	1125
3648	0521	-	3573

MERDIA | ANOCHI

	MERDIA	ANOCHI
CATOCHI	Sorteo # 4338	Sorteo # 8304
	6484	2310
	1741	9448
	2716	5824
MULTI-X	FP	X2
BIG 4	Sorteo # 4338	Sorteo # 7348
	5314	3337
MULTI-X	X2	X2
OFF	Sorteo # 2394	Sorteo # 2053
	1403	7633
ZODIAC	Sorteo # 4338	Sorteo # 6107
	4420	3203
	Capricornio	Tauro
LUCKY 3	Sorteo # 1212	Sorteo # 1037
	759	261
MULTI-X	X2	FP

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	130.000,-	
0	x Match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA

05-13-19-27-29

Sorteo # 6544		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	69.000,-
6	x Match 4	
187	x Afl 8,00	

MINI MEGA

06-07-20-29

Sorteo # 1683		Mega Ball 15
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x match 4	425.000,-
3	x Afl. 500,00	
59	x Afl 50.00	
101	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 600.000,-**

WEGA DI NUMBER KORSOU
Sorteo #

King Classic Sudoku

		5	3		7			1
	4					7	3	
6				4				
	3	6						8
						1	7	5
				8				4
8			4	7		6	1	
		2	8				5	
	6	4			3			

Difficulty: ★★★★ 7/27

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Sta. Cruz	San Nicolas
Tel. 585 8028	Tel. 584 5712

EMERGENCIA 911

POLIS	
Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA	
Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD	
Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA	
Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Chicken wings promovi como 'boneless' por tin weso segun Corte Supremo di Ohio a dicidi

(AP) - Consumidornan no por spera cu 'boneless chicken wings' realmente ta sin weso, un corte Supremo dividi di Ohio a declara diahuebs, rechasando e acusacion di un cliente di restaurant cu a sufri complicacion medico serio despues cu un weso a pega den su garganta.

Michael Berkheimer tabata cenando cu su casa y amistadnan na un restaurant di chicken wings na Ohio y a pidi su ordo usual, boneless wings cu sauce di garlic parmesan, ora cu el a sinti un pida di galiña baha incorectamente. 3 dia despues, cu keintura y sin por wanta cuminda den su stoma, Berkeimer a bisa emergencia unda un dokter a descubri un weso cu a rasca su garganta y a causa un infeccion.

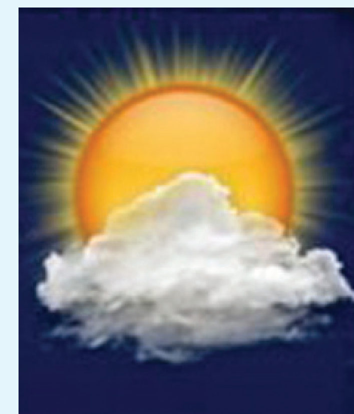
Berkheimer a demanda e restaurant, Wings on Brookwood, bisando cu e restaurant no a adverti cu e 'boneless wings' cual claramente ta pida di carni sin cuero y di chicken breast, por contene weso. E demanda tambe a nombra e fabrica cu ta produci e galiña, acusando cu tur tabata negligente.

Den un decision di 4-3 e Corte Supremo a bisa diahuebs cu 'boneless wings' ta referi na un manera di cushina, y cu Berkheimer mester a tin cautela pa weso mirando cu ta un conocemento comun cu galiña tin weso. Corte a tuma parti cu e cortenan cu a retira Berkheimer su demanda.

"Un cliente cu lesa 'boneless wings' riba un menu no ta bay kere cu e restaurant ta garantisando e ausencia di weso den e producto mas cu e ta kere cu e producto a ser traha for di chicken wings, di mesun manera cu un persona cu pidi 'chicken fingers' ta altanto cu e no ta comiendo dede di berdad," Husticiero Joseph T. Deters a skirbi pa e mayoria.

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia cu un awasero breve
Den marduga y mañan: temporalmente hopi nubia cu algun awasero breve

Temperatura maximo 34 grado Celsius
Temperatura minimo 28 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 35 pa 40 grado Celsius
Uv index: 12

Bahada di solo: 7:07pm
Subida di solo: 6:25am

Biento:
Modera te basta fuerte for di generalmente direccion oost; forsa 4 te 5 (20 te 39km/ora, 11 te 21 nudo).
Durante di dia fuerte te duro den rafaga; forsa 6 te 7 (40 te 61km/ora, 22 te 33 nudo)

Situacion general di tempo:
Na e momentonan aki no tin disturbio di importancia pa weer local. Humedad laga atras pa un ola tropical por induci un awasero local den oranan di marduga y mainta di diasabra. Sobra di dia lo keda generalmente seco.

Concentracion varia di e stof di Sahara den region lo stroba visibilidad y trece aire di calidad poco abou. Personanan cu tin sensibilidadnan respiratorio mester tene cuenta cu esaki.

Condicionan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil te modera entre 2 pa localmente 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan alrededor di 5 pa 6 pia, localmente 7 pia.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Khloë Alexandra Heronimo
Cariñosamente yama: "Koko"
*12-12-2007 - †19-07-2024

Na nomber di su:
Mama: Kimberly Maduro
Tata: Joselito Heronimo
Padrasto: Elton Maduro

Rumannan:
Kyandra Maduro, Kimy-lienne Maduro, Joseanny Heronimo

Stiefzus: Zaynah Maduro,

Wela y Welo:
Ivelisse Sanchez y Jose R. Kock
Wela stima: Mama (Fea) Dirksz
Welo: †Jossy y Lourdes
Wela di cariño Trudy Hasel

Bisawela y Bisawelo:
Catharina (Jeja) Tromp-Sanchez y Carlos (Jejo) Sanchez.
†Catrien Dirksz

Tanta y omonan:
Stephanie Kock y Dalbert Pujols
Rose-Ann Kock y Aigel Brete
Jiandra Kock
Reynaldo Sanchez y Eric Arends
Alexander Solarte Tovar
Sharline Buckley
Jeanine Rodriquez
Marina Heronimo
Josmar Heronimo y famia
José Heronimo y famia
Jermaine Heronimo
Jaymir Heronimo
Tanchi mama, Jaja y Dess

Tanta grandi: Pechi y Mai, Chichi y famia
Omo grandi: Ruben y Sora, Ricky y Gina Croes

Mihor amiga: Jeande, Shardy

Prima y Primo: Kayla Solarte Tovar y Shayna Pujols, Aiden Brete y Alliyen Brete, Ivan Amaya y Alexandra, Maelyh Heronimo, Marajah Heronimo, Shandrik Wanga

Famia: Kock, Heronimo, Maduro, Dirksz, Tromp, Briesen, Briezen, Ruiz, Semeler, Sanchez, Solarte Tovar, Brito, Buckly, Henriquez, Brete, Martinez, Pujols, Loopstok, Croes, Maduro, Growell, Ras, Starke, Eckmeyer, Krozendijk, Lopez, Gonzalez, Geerman, Kelly, Villanueva, Vrolijk, Solognier, Wolff

Disculpa nos si den nos tristesa nos por a lubida algun famia, amigo of conocir.

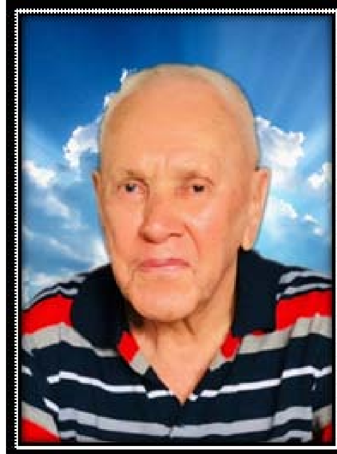
Ta invita pa e acto di entiero cu lo tuma lugar diamars 30 di juli 2024 na misa Inmaculada Concepcion di 2:00 pa 4:00 pm, despues nos lo hiba "Koko" pa Santana de Vries na Sta Cruz.

Ta pidi pa bin bisti na colornan alegre y depues di entiero no ta ricibi Bishita na cas.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

A fayece inesperadamente

Francisco Kelly
Mihor conoci como: "Fanky"
Ex-empleado di Lago
*27-03-1935 - †18-07-2024

Na nomber di su:
Esposa:
†Ambrosia " Pina" Kelly-De Mey

Yiunan stima:
Jaminca Kelly
Francis y Dorothy Kelly-Leary

Nieto stima manera yiu:
Derrick Bermudez y Maryloushka de Jongh

Nieto(a)nan stima:
Mireille Kelly y Chris Diaz
Giorlando Kelly y Ginella Albertus
Jazendra Kelly

Bisanieto(a)nan stima:
Dervienne, Kingston, Princeton y Giovaien

Rumannan:
†Paulito (Poly), †Maria Kelly y famia
†Martin (Shon Tin), vda Yolanda Kelly y famia
Mario (Mai), Ana Kelly y famia
†Zacharia (Chai), vda Reina Kelly y famia
Adrian (Jan) Kelly y famia

Swa y Cuñanan:
†Mario (Mai), vda Gera De Mey y famia
†Secundino (Ino), vda Maria De Mey y famia
†Ireno (Coby), vda Martha De Mey y famia
†Jacintha (Chenta), †Ramon Donker y famia
†Julio (Ovi) De Mey
Elizabeth (Elsa) De Mey y famia
Yolanda De Mey y famia
†Raymundo (Roy), vda Tilita De Mey y famia

Mama di su nieto(a):
Mirella Henwood-Werleman

Tur su ihanan, sobrino y sobrinanan, primo y primanan, conosirnan y bisiñanan
Staff y personal di Fundacion Cas Paraiso
Gabriel y Nella Maduro y famia

Famia: Kelly, De Mey, Leary, Bermudez, Diaz, de Jongh, Albertus, Croes, Erasmus, Boekhoudt, Didier, Donker, Lopez, Werleman, Mireles, Roberts, Everon, Vrolijk, Petrocchi, Feliciano, Navas y demas famia.

Disculpa nos si den nos momentonan di tristesa nos por a lubida di menciona algun famia.

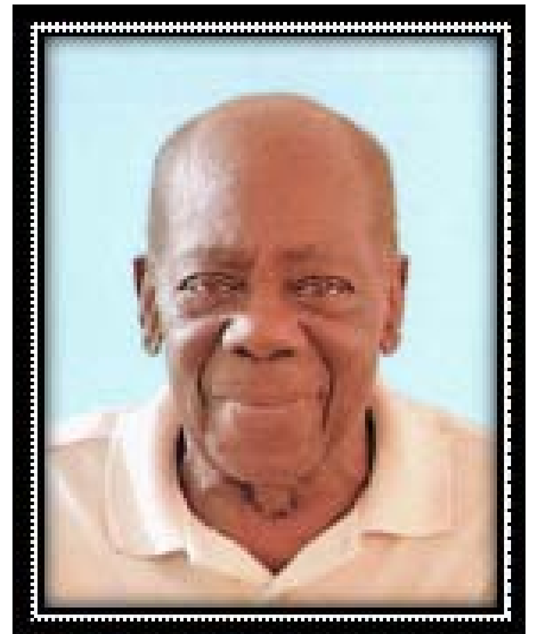
Adres pa condolencia: Aurora Funeral Home, diabierna 26 di Juli di 7 or pa 9 or di anochi.

Despedida na Aurora Funeral Home, diasabra 27 di Juli di 9 or pa 11or di mainta
Despues lo sigi cremacion den seno familiar.

Despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Swindo Miguel Martha
Ex Trahador di DOW
*17-06-1937 - †23-07-2024

Na nomber di su:
Yiunan: Eugene Martha
Charissa Martha
Erwin y Piedad Martha
Robert y Cobita Martha

Mama di su yiunan: †Lydia Maduro

Nieto(a)nan: Ryan, Urwin, Gilbert, Kimberley, Christopher, Chryslene, Edrian, Aidan, Latisha, Lydienn

Tur bisanieto y bisanietanan na Aruba y Hulanda

Rumannan: †Akilo Martha

Prima y primonan stima na Corsow, comper y comernan

Bon amigo: Freddy (Fefe)

Famia y conocirnan: Martha, Lucas, Albertus, Damon, Martina, Sambo, Kelly, Pieters, Maduro, Orman, Quandus, Hamen, Dijkhof, Andrea, Jansen, Brown, Lacle

Trahadornan y habitantenan di H.O.P.E. & Happy Daycare

Acto di entiero lo tuma lugar diamars 30 di juli 2024 na Aurora Funeral Home di 09:00 pa 11:00 di mainta, despues lo sali pa Santana central na Sabana Basora.

Disculpa nos si den nos momentonan di tristeza nos por a lubida di menciona algun famia.

95 ciudadano Libio deteni na Sur Africa den supuesto campo di entrenamento militar secreto

(AP)—Polis Sur Africano a detene 95 ciudadano Libio den un redada riba un supuesto campo di entrenamento militar secreto ayera y autoridadnan a bisa cu nan ta investigando si tabatin mas base ilegal den otro parti di e pais.

A descubri e campo na White Rover den e provincia di Mpumalanga, aproximadamente 360 kilometer nordeste di Johannesburg, polis a bisa. Vocero di polis nacional Athlenda Mathe a bisa den un publicacion riba X cu e Libionan a bisa cu nan a drenta e pais riba visa di estudio pa entrena como security guard, pero investigacion di polis a sugeri cu nan a ricibi entrenamento militar.

E canal noticiero The Newzroom Afrika TV a locuta potretnan di e sitio di detencion, mustrando un campo estilo militar cu tentnan grande berde y khaki poni den un rij. Por a mira decenas di hende homber mientras nan a aresta nan. Nan tabata bistiendo paña civil.

Oficial di gobierno local Jackie Macie a bisa cu e investigacionnan ta andando y e doño di e campo lo ser cuestiona. El a bisa cu autoridadnan a ricibi informacion cu tabatin camponan secreto similar den dos otro ciudad den e provincia.

E provincia ta riba frontera cu paisnan Mozambique y Swazilandia y ta un area di preocupacion pa autoridadnan Sur Africano pa loke ta inmigracion ilegal. Polis y autoridadnan no a bisa si ta sospecha e camponan di ta conecta cu un grupo of conflicto en particular.

Macie a bisa cu e investigacionnan lo establece si tabatin un red di campo na Sur Africa y mustra "pakico nan tabata conduciendo entrenamento militar den nos pais." Polis a bisa cu e hombernan sospechoso por ta conecta na crimen reporta den comunidadnan cerca di e campo durante e ultimo lunanan.

"Nos tin casonan serio cual polis a habri, incluyendo casonan di abuso sexual y hortamento arma, cual denunciantenan ta bisa a ser cometi pa stranheronan desconoci cu ta parce di tin descendencia Asiatico," segun vocero di polis Donald Mdhluli.

"Nos ta tuma kico nos a descubri awe hopi serio pasobra nos no sa ken tabata entrenando nan, pa kico nan tabata entrenando y pakico entrenamento ta tumando luga na Sur Africa. E por ta un menasa no solamente pa Sur Africa pero tambe pa henter e region Sur Africano."

Polis a bisa cu e operacion pa detene e Libionan y cera e campo a cuminsa dos dia pasa. Macie a bisa cu e ciudadanonan Libio ta den e pais desde al menos april.

Mdhuli, e vocero policial, a bisa cu e regulador di seguridad di e pais a confirma cu ta parce cu e tipo di entrenamento tumando luga na e campo tabata mas avansa cu solamente entrenamento pa security guard. "E tipo di ekipahe cu nos a haya ta mustra cu tabatin entrenamento militar tumando luga. E tabata basicamente un base militar."

Netanyahu ta reuni cu Trump, ofreciendo optimismo pa un alto el fuego na Gaza

(AP)—Prome minister Israeli Benjamin Netanyahu a traha pa mehora su relacion cu candidato presidencial republicano Donald Trump ayera y a ofrece optimismo tocante progreso pa un acuerdo di alto el fuego na Gaza.

Na e finca di Trump na Mar-a-Lago, Florida, unda e dos politico a reuni cara cara pa prome biaha den casi cuatro aña, Netanyahu a conta reporteronan cu e kier mira e discusionnan media pa Merca logra un alto el fuego y libera e rehenan.

"Mi ta spera," Netanyahu a bisa, ora reporteronan a puntr'e si su bishita pa Merca a haci progreso. Mientras cu na cas Netanyahu ta enfrenta acusacionnan di resisti un trato pa trece un fin na e guera di nuebe luna pa preveni e posible caida di su gobierno ora e caba , el a bisa ayera cu e tabata "pura pa tin un. Y nos ta trahando riba dje."

Como presidente, Trump a cumpli cu e deseonan mas importante di Netanyahu. Pero e relacion a bira amargo despues cu Netanyahu a bira e un di e prome lidernan di mundo pa felicita Joe Biden pa su victoria presidente na 2020 contra Trump. Awo e dos politico tin un interes fuerte pa restaura nan relacion, ambos pa e apoyo politico cu nan aliansa ta trece y pa e briyo cu e ta duna cada un cu nan apoyadornan conservativo.

E biahe di Netanyahu pa Florida a sigui un adres na Congreso Mericano diaranson cu a defende e conducta di su gobierno durante e guera y a condena protestadornan Mericano galvanisa pa e asesinato di mas cu 39,000 Palestino den e conflicto.

E campaña di Trump a bisa cu e ta priminti den e reunion ayera pa "haci tur esfuerso pa trece paz na e Medio Oriente" y combati antisemitismo riba camponan universitario di votadornan Mericano eligi'e pa presidencia na november.

Pa Trump, e reunion tabata un chens pa presenta su mes como aliado, como tambe fortalece e esfuersonan pa e republicanonan pa pinta nan mes como e partido mas leal na Israel. Pa Netanyahu, mehorando relacion cu Trump ta importante mirando e prospecto cu Trump por un bes mas bira presidente di Merca, cual ta e suministrador di arma principal y protector di Israel.

Un riesgo pa Netanyahu ta si e por haya mas di e terminonan cu e kier den cualkier trato riba un alto el fuego na Gaza y e liberacion di rehenan, y den su ciere di un trato di normalisacion cu Saudi Arabia, si e kier warda e administracion di Biden yega na un fin sperando Trump gana.

Etiopia ta declara tres dia di luto nacional mientras conteo di morto pa via di derumbe di lodo ta subi pa 237

(AP)—Legisladornan Etiope a declara tres dia di luto nacional ayera mientras rescatadornan ta sigui nan buskeda pa curpanan di victimanan di e derumbe di lodo den un parti isola di e pais Africa.

Yobida fuerte a causa derumbenan mortal diadomingo y dialuna pasa den e parti sur di Etiopia, resultado den al menos 257 hende morto, segun e oficina humanitario di e Organisacion di Nacionnan Uni (ONU), conoci como OCHA, a bisa. El a bisa den su update mas recien cu e conteo di morto por subi pa 500, citando oficialnan local.

"Mas cu 15,000 hende afecta mester evacua" for di e area, OCHA a bisa.

E asamblea nacional a bisa cu un periodo di tres dia pa luto nacional lo cuminsa awe. Prome minister Etiope Abiy Ahmed a bisa na comienso di siman cu e tabata "profundamente tristo pa e perdida terible aki."

Hopi hende a keda pega bao tera den e zona Gofa di e districto Kencho Shacha Gozdi dialuna, mientras rescatadornan a busca e paisahe pa sobreviviente e dia anterior. Potretnan di e sitio ta mustra residentenan parando banda di e curpanan di victimanan cu a ser saca, un pa un, for di e ocean di lodo. Rescatadornan a usa shobel di man pa coba den e lodo.

Antonio Guterres, e secretario-general di ONU, a bisa riba e plataforma X cu agencianan di ONU tabata desplegando cuminda y otro material critico pa yuda hende afecta.

Derumbe di tera ta comun durante e temporada di yobida na Etiopia, cual a cuminsa e luna aki y ta cana te cu mita di september. Derumbenan di lodo mortal ta sosode frecuentemente den e region Africano oriental. Na april, al menos 45 hende a muri den e region di Rift Valley na Kenia ora inundacionnan y un derumbe di tera a destrui casnan y a cera camindanan principal.

Filipinas tin plan pa saca carga di azeta for di barco hundi pa preveni "catastrofe ambiental"

(AP)—No tin ningun indicacion cu un carga grandi di azeta industrial deposita riba un barco cu a sink den Manila Bay a cuminsa leak, segun e warda costa Filipino a bisa ayera, y ta creando plan pa purba saca e carga toxico for di e barco pa asina preveni un derame grandi cu por alcansa e capital.

E tanker Terra Nova a sali for di e provincia Bataan pa bay e provincia central di Iloilo cu aproximadamente 37,000 galon di azeta industrial deposita den tankinan cera ora el a enfrenta olanan grandi cu a resulta den e hundimento di e barco. E tripulacion a lucha pa stuur e tanker back pa waf pero eventualmente esaki a sink net despues di marduga diahuebs. E warda costa a rescata 16 miembro di tripulacion pero un a hoga, segun e vocero pa warda costa Admiral Armando Balilo a bisa.

"Nos ta purando pa saca e azeta for di e barco pa asina preveni un catastrofe ambiental," Balilo a conta reporteronan, agregando cu e plannan por ser stroba si tin mal tempo. Un leak di azeta aproximadamente 3.7 kilometer cerca di e sitio unda e tanker a sink, aproximadamente 6 kilometer for di e ciudadnan di Limay den Bataan, a bin for di e tanki cu a motorisa e tanker y no for di e carga, cual a ser deposita den tankinan cera, Balilo a bisa.

E doño di e tanker hundi a contrata un compania priva pa conduci e kitamento di azeta, cual por dura un siman, Balilo a bisa. A anticipa cu e oficialnan di warda costa Filipino lo haya e plan detaya for di e compania ayera pa asina laga e warda costa prepara pa contingencianan durante e operacion delicado, el a bisa.

Tres barco di warda costa cu tripulacion y ekipahe pa contencion di derame di azeta a ser desplega na e area unda e tanker a sink.

E region ta experenciando dianan di yobida, exagera pa un horcan pasando, cu a causa derumbenan di tera y inundacionnan den e archipelago Filipino, lagando al menos 32 hende morto y desplasando mas cu 800,000.

E tanker di azeta ta situa relativamente poco profundo na 34 meter basa riba evaluacionnan inicial. Tripulacion di warda costa abordo di un barco por a mira y tuma potret di e tanker hundiendo pa purba yega na e nave pa un inspeccion, e warda costa a bisa.

Balilo a compara e magnitud di e posible derame di azeta pa un causa pa e hundimento di un otro tanker di azeta Filipino, esta e MT Princess Empress, cual tabata cargando menos carga di azeta, na februari aña pasa cerca di e provincia Oriental Mindoro. E dura tres luna pa contene e derame, cual a causa daño masivo na rifnan di coral y palo di mangelnan den e region conoci pa su biodiversidad rico, y a afecta dies miles di piscador y resortnan band'i lama.

BONDIA ARUBA

Acuerdo cu Rusia ta "un trato cu diablo", segun consehero pa presidente Ucraniano

(AP)—Pa firma un acuerdo cu Rusia pa stop e guera cu Ucrania lo nifica firma un trato cu diablo, segun un top consehero di presidente Ucraniano Volodymyr Zelenskyy a bisa, mientras e pais ta enfrenta mas presion pa busca pa un fin di e bringamento andando pa mas cu dos aña caba.

Un acuerdo lo solamente cumpra tempo pa presidente Ruso Vladimir Putin pa fortalece su ehercito y introduci un otro capitulo, posiblemente mas violento, den e guera, segun Mykhailo Podolyak a conta AP den un entrevista diahuebs.

"Si bo kier firma un trato cu diablo, ken lo lastra bo bay fierno, wel, dal bay. Esaki ta kico Rusia ta," Podolyak a bisa ora a puntr'e tocante e prospectonan pa un trato di paz pa Kyiv, di ken su forsanan ta pega den un guera violento cu e tropanan di Moscu den e parti oriental di Ucrania.

"Si bo firma cualkier cos awe cu Rusia, cual no lo perde e guera y no lo ser responsable pa crimennan en masa, esey lo nifica cu bo a firma bo mes pa un ticket pa sigui e guera riba un scala diferente, cu otro protagonista, cu un cantidad diferente di hende asesina y tortura," el a bisa.

Esaki ta un perspectiva dentro di e campo di Zelenskyy y entre Ucranianonan afo. Pero e ta keda ser mencion tambe contra e coriente di presion for di West, mientras Kyiv ta sigui enfrenta condicionnan dificil contra e ehercito mas grandi y mas ekipa di Moscu, como tambe inciertud tocante e nivel di apoyo politico den futuro for di e aliado mas cercano di Ucrania, esta Merca.

Ta parce cu cansancio di guera tambe ta destruyendo e moral di Ucranianonan, ken a pasa den dificultad cu bombardeo constante, perdida di coriente y di ser kerinan. Un encuesta pa e Kyiv International Institute for Sociology a descubri cu e cantidad di Ucranianonan oponiendo concesion teritorial pa Rusia pa paz a sigui cay. E cifra tabata para riba 55 porciento e luna aki, compara cu 74 porciento december aña pasa.

Hasta Zelenskyy a sugeri un disposicion pa negocia cu Rusia pa prome biaha desde e invasion na 2022, sugeriendo cu Moscu mester manda un delegacion pa e proximo cumbre global pa paz, cual mester tuma luga na november.

Pero Podolyak a insisti cu un acuerdo awo lo solamente retrasa mas violencia. "Si, e por para e conflicto pa un cierto tempo. Pero esaki kiermen cu e federacion Ruso lo traha riba su erornan y mehora su ehercito," el a bisa. "Un pais agresor no a bin riba e teritorio di Ucrania pa firma un acuerdo di paz. Esey ta ridiculo!"

Un paz duradero cu ta traha pa Ucrania lo sigura un erosion di poder militar Ruso constitui di e "tres herment" cu Zelenskyy sa menciona: un aumento den apoyo militar, sancion economico efectivo y presion diplomatico pa isola Rusia.

Mientras el a papia, minister di Asunto den Exterior Dmytro Kuleba tabata na China, un di e aliadonan mas cercano di Rusia, riba un mision pa crea un relacion mas cercano. Podolyak a bisa cu e meta tabata pa provee splicacionnan pa e posicion di Ucrania y pakico China mester hunga "un rol mas activo pa trece fin na e guera riba e terminonan di ley internacional."

Reino Uni ta anula plan pa desafia peticion pa orden di detencion di ICC contra Benjamin Netanyahu

(AP)—E oficina di prome minister Britanico Keir Starmer a bisa diabierna cu Reino Uni no lo interveni den e peticion di e Corte Criminal Internacional (ICC) pa un orden di detencion contra e prome minister Israeli Benjamin Netanyahu.

E anuncio ta un anulacion di plannan anuncia pa ex-prome minister Rishi Sunak, ken a perde e eleccion e luna aki ora e partido di Labor di Starmer a gana. "Esaki tabata un propuesta pa e gobierno anterior cual no a ser entrega prome cu eleccion, y cual mi por confirma gobierno no lo persigui mirando nos posicion cu esaki ta un asunto pa e corte mes decidi," segun un vocero di Starmer.

E fiscal di e corte halto, Karim Khan, a acusa Netanyahu, minister di Defensa Israeli Yoav Gallant y tres lider di Hamas-- Yehya Sinwar, Mohammed Deif y Ismail Haniyeh—di crimennan di guera y crimennan contra humanidad na Gaza y Israel.

Netanyahu y otro lidernan Israeli a condena e decision como antisemitico. Presidente Mericano Joe Biden tambe a critica e fiscal y a apoya e derecho di Israel pa defende su mes contra Hamas como tambe Sunak.

Khan a busca ordennan pa Netanyahu y Gallant na mei tocante e guera di Israel na Gaza den un golpi simbolico pa isola Israel mas pa via di e guera na Gaza. Israel no ta un miembro di e corte. Hasta si suministra e ordennan, Netanyahu y Gallant no lo enfrenta e riesgo di persecucion. Pero e menasa di aresto por haci'e mas dificil pa nan biaha.

ICC a pone un deadline pa ayera pa gobierno entrega un desafio.

E decision di Starmer ta pone Reino Uni den conflicto cu Merca, aunke su oficina a describi ayera cu e decision tabata basa riba un creencia fuerte den e separacion di poder y e regla di ley domestico y internacional.

Sinembargo, e problema ta un dificil pa Starmer y su partido. Starmer, ken tabata un abogado pa derecho humano, ta bao presion di su partido pa tuma un posicion mas estricto riba e crisis andante na Gaza, particularmente como cu e cantidad di morto y herido ta subi.

Londres a perde apoyo y asiento cu nan a spera di gana despues cu Starmer a nenga inicialmente pa haci un yamado di alto el fuego net despues cu Israel a tuma represalia pa e atake di dia 7 di october pa militantenan di Hamas. E partido ainda ta recuperando for di e mancha di un scandal envolviendo acusacionnan antisemitico contra e liderazgo di su predecesor, Jeremy Corbyn.
Nomi Bar-Yaacov, un associate fellow na e think tank London's Chatham House, a bisa cu e posicion di Starmer riba Israel ta cambiando for di esun di su aliado cercano, Merca, mientras e scala di morto y destruccion na Gaza ta continua.

Starmer a restaura fondo pa e agencia di alivio pa Palestina UNRWA, cual a ser suspendi pa e gobierno di Sunak na januari. Tambe el a bisa cu e estado Palestino tin un "derecho" pa ser reconoci como parti di un proceso pa paz.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 27 juli 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Volgens minister van Financiën is de begroting van 2024 de eerste begroting die de nieuwe normen uit de LAft meet

Pagina 2

Openbaar Ministerie gaat niet in hoger beroep tegen vonnis in Avestruz-zaak

Pagina 5

Ministerie van Natuur Watersportoperators moeten zich houden aan regels en overheidsbeheer

Pagina 6

Regering van Aruba gaat deze maand indexering betalen aan ambtenaren

Zoals aangekondigd tijdens een persconferentie tussen de regering van Aruba en zeven vakbonden in april jongstleden, zullen ambtenaren deze maand het eerste deel van de indexering ontvangen, wat 6% van de totale vergoeding van 11,7% vertegenwoordigt.

Deze week liet de regering van Aruba weten dat, nadat de aanvullende begroting in het parlement is goedgekeurd, zij nu het mandaat hebben om de indexeringsbetalingen aan ambtenaren uit te voeren.

In april van dit jaar bereikten de regering en de vakbonden SADA, Simar, SPA, Seppa, FTA, Simba en TOPA een akkoord over de indexering van de salarissen van ambtenaren en gelijkgestelden die sinds 2019 openstond. Ze legden uit dat dit gebaseerd is op de inflatiecijfers over de periode van 2018 tot 2023. Het inflatiecijfer is gebaseerd op een jaarlijkse gemiddelde index van de consumptieprijsindex over deze periode, die 16,8% bedroeg.

Jarenlang heeft inflatie een belangrijke rol gespeeld in de koopkracht van alle burgers, en hoewel Aruba een lagere inflatie kende dan de rest van de wereld en de regio, had het toch zijn effect. Het is op te merken dat de inflatie elk jaar daalt en volgend jaar onder de 2% zal zijn. Het is echter duidelijk dat, als je alle voorgaande jaren in aanmerking neemt, het negatieve effect op de koopkracht van elke burger aanzienlijk is. Volgens de regering is het versterken van de koopkracht een reden waarom zij het wijzigingsvoorstel in het parlement hebben ingediend.

Het overeengekomen bedrag tussen de regering en de vakbonden voor de indexeringsbetalingen is 11,7% van het verlies aan koopkracht in de salarissen van ambtenaren over de periode van 2018 tot 2023, dat als volgt zal worden uitbetaald:

Vanaf 1 juli 2024 wordt het salaris van ambtenaren en gelijkgestelden met 6% verhoogd.

Vanaf 1 januari 2025 wordt het salaris van ambtenaren en gelijkgestelden met 5,7% verhoogd.

De premies blijven jaarlijks op 6.387 florin.

Dit is een strijd die de vakbonden al jaren voeren. In januari van dit jaar, tijdens een persconferentie, wees Edward Maduro van SADA erop dat de vakbonden in 2019 begonnen met onderhandelingen met de regering van Aruba over de indexering voor 2018; dit in het kader van de uitvoering van het in 2014 ondertekende bilaterale indexeringsakkoord.

"Helaas moeten we zeggen dat we in 2019 de discussies over dit onderwerp niet hebben kunnen afronden, ondanks dat er destijds verschillende vergaderingen hebben plaatsgevonden. Eind oktober 2019 ontvingen we een voorstel van de regering, dat door de vakbonden en hun leden resoluut werd afgewezen, omdat dit in onze ogen een gebrek aan respect was. Helaas, toen 2020 aanbrak, sloeg de pandemie toe en kwamen alle discussies stil te liggen," verzekerde Maduro.

Destijds benadrukten ze dat ze werkten volgens de uitvoering van het bilaterale akkoord van 2014, waarbij de regering en de vakbonden een akkoord hadden ondertekend dat de indexering vanaf 1 januari 2019 moest beginnen. De regering moest toen zorgen voor een commissie die een indexeringsmechanisme zou ontwikkelen om toekomstige discussies of problemen met betrekking tot indexering te voorkomen. "Het moest automatisch plaatsvinden; als er inflatie was in voorgaande jaren, zou dit worden gecompenseerd voor het verlies aan koopkracht. Maar de regeringen waren 'laks' en dit vond niet plaats. Daarom hebben we de regering in 2019 laten weten dat zolang we geen akkoord bereikten over de inflatie van 2018, we geen deel zouden uitmaken van enige commissie, omdat de regering de ambtenaren in de steek had gelaten," zei Maduro destijds.

Hij legde verder uit dat dit onderwerp hoge cijfers omvatte, die meer dan 10% inflatie voor al die jaren in totaal vertegenwoordigden. Ze verwachtten dat de cijfers van 2023 zouden oplopen tot 15% totale inflatie, en uiteindelijk werd 11,7% overeengekomen. Ten slotte is het geen geheim dat de kosten van levensonderhoud duurder worden, waarbij inflatie alle werknemers treft, inclusief degenen in de publieke sector. Dit maakt het noodzakelijk om salarissen aan te passen zodat zij kunnen blijven bijdragen aan de economie van Aruba. "Dezezelfde aanpassing zal op een of andere manier in onze economie worden weerspiegeld, en ik geloof dat toen we dit aan de regering voorlegden, na vele professionele vergaderingen met wederzijds respect, zij het leed van de ambtenaren begrepen. Jarenlang zien we onze leden elke dag en ik denk dat het belangrijk is om hiermee rekening te houden, want wij zijn het oor en de stem van de ambtenaren. Hoewel de regering de rol heeft om het land te besturen, heeft zij ook de rol van werkgever en moet zij een goed voorbeeld geven zodat anderen kunnen zien hoe zij met hun ambtenaren omgaan," zei Maduro.

Voor hen als vakbond was dit een "historisch akkoord" waarbij ambtenaren konden vertrouwen op hun leidinggevenden die professioneel werk verrichten aan de onderhandelingstafel zonder tot drastische maatregelen te hoeven overgaan.

Volgens minister van Financiën is de begroting van 2024 de eerste begroting die de nieuwe normen uit de LAft meet

In december 2023 heeft het parlement van Aruba unaniem de nieuwe begrotingsnormen voor Aruba vastgelegd in de wet op financieel toezicht LAft. Het gaat om drie normen die zijn vastgelegd in artikel 14 van de LAft-wet. De begroting van 2024 wordt de eerste begroting die door het College Aruba financieel toezicht (CAft) volgens deze nieuwe normen zal worden beoordeeld.

Drie normen

In een persbericht liet de minister van Financiën weten dat de eerste norm vereist dat Aruba elk jaar een overschot van minstens 1% van het BBP heeft. De tweede norm stelt dat de personeelsuitgaven niet meer dan 10% van het jaarlijkse BBP mogen bedragen, een doel dat in 2027 moet worden bereikt. De derde norm bepaalt dat de schuldquote van Aruba, het percentage van de schuld in verhouding tot het BBP, in 2040 moet uitkomen op 50%.

Begroting 2024

De drie nieuwe normen zullen voor het eerst door het CAft worden gebruikt om de uitvoering van de begroting van 2024 te controleren. De begroting van Aruba voor het jaar 2024 bevat een overschot van 2,2% volgens de laatste begrotingswijziging van 2024, aldus het persbericht. De personeelsuitgaven bedragen 484 miljoen florin, wat 8% van het BBP is. Wat betreft de schuld van Aruba, deze daalt snel en zal in 2024 73% van het BBP bedragen, wat in lijn is met de weg die moet worden afgelegd om in 2040 op 50% van het BBP uit te komen.

Beperkte hulp voor Back to School-campagne ondanks grote nood onder kinderen in Aruba

Dit jaar organiseert Stichting Mi Voz Ta Bo Voz opnieuw haar "Adopt a Child for Back to School"-campagne in samenwerking met de Women's Club of Aruba. Dit is de zesde en laatste editie van de campagne, zo meldt Lisette Gomez, voorzitter van de stichting.

Gomez legt uit dat de stichting vorig jaar al besloot om te stoppen met de Back to School-campagne, aangezien het eigenlijk niet de focus van de stichting is, die zich richt op de preventie van seksueel misbruik van kinderen.

De afgelopen vijf jaar varieerde het aantal kinderen dat werd geholpen, met een piek van 350 kinderen, hoewel de vraag naar hulp altijd hoog bleef. Gomez meldt dat er ongeveer 1000 kinderen in nood zijn op Aruba, met 500 aanvragen voor hulp die ze moeten screenen. Afhankelijk van de donaties helpen ze zoveel mogelijk kinderen.

Stichting Mi Voz Ta Bo Voz is niet de enige die Back to School-campagnes organiseert. Stichting Pa Nos Comunidad helpt ook kinderen en jongeren die echt behoefte hebben aan schoolbenodigdheden, zodat ze goed voorbereid aan het schooljaar kunnen beginnen.

Hoewel de focus van Mi Voz Ta Bo Voz ligt op de preventie van seksueel misbruik van kinderen, blijft bewustwording en het aanpakken van alle vormen van kindermishandeling belangrijk. Gomez maakt deel uit van de Nationale Commissie Kindermishandeling, die haar naam wijzigt om alle vormen van kindermishandeling te bestrijden, niet alleen seksueel misbruik.

Volgens Gomez werkt de commissie aan verbeteringen in het systeem en blijft men casussen volgen. Samen met de betrokken ministeries streven ze naar betere ondersteuning en preventie.

Gomez benadrukt dat bewustwording alleen niet voldoende is. Daarom ontwikkelt de stichting een programma speciaal voor kleuters en basisschoolkinderen om hen bewust te maken en te beschermen tegen misbruik. Het doel is dat kinderen sneller melding maken van misbruik, zodat traumatische ervaringen kunnen worden voorkomen.

In april van dit jaar werd de maand uitgeroepen tot nationale maand voor bewustwording en preventie van kindermishandeling. Statistieken tonen aan dat het Bureau Sostenemi in 2020 395 meldingen van kindermishandeling ontving, 435 in 2021 en 435 in 2023, gemiddeld 400 meldingen per jaar. Deze cijfers omvatten niet alle gevallen, aangezien veel misbruik niet wordt gemeld uit angst of schaamte.

Recentelijk publiceerde parlementslid en fractieleider van RAIZ, Misha Raymond, cijfers uit een onderzoek van PhD-kandidaat Clementia Eugene. Uit de enquête onder 895 kinderen tussen 12 en 17 jaar blijkt dat 80% van de kinderen fysiek misbruik heeft ervaren, 62,2% emotioneel misbruik, 49,1% ernstig fysiek misbruik en 20,4% seksueel misbruik.

Raymond werkt aan een initiatiefwet om kinderrechten in de grondwet van Aruba vast te leggen, waaronder het recht van kinderen op bescherming tegen alle vormen van misbruik, inclusief seksueel misbruik.

Kindermishandeling blijft een actueel en urgent probleem op Aruba. Steeds meer gevallen komen aan het licht, wat de vraag oproept wat de betrokken autoriteiten, de regering van Aruba en het parlement doen om kinderen daadwerkelijk te beschermen en misbruik te voorkomen.

Premier heeft ontmoetingen gehad met "special envoy" Mevrouw Annemiek Verrijp

Aruba blijft contact houden na verkiezingen om situatie Venezuela te volgen"

Internationale betrekkingen zijn een zaak van het Koninkrijk en Aruba speelt hier een belangrijke rol in. In dit geval zendt Nederland altijd een "special envoy" die op Curaçao is geplaatst om te helpen bij de communicatie tussen de eilanden en het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Nederland.

Onlangs heeft Premier Evelyn Wever-Croes samen met de directeur van het Departement Buitenlandse Zaken van Aruba (DBB), mevrouw Jocelyne Croes, kennisgemaakt met de nieuwe "special envoy" van Nederland, mevrouw Annemiek Verrijp. Mevrouw Verrijp is onlangs begonnen op Curaçao en zij helpt Aruba ook om zo een betere communicatie met het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Nederland te hebben.

Tijdens de vergadering zijn verschillende belangrijke punten besproken, maar vooral het onderwerp Venezuela stond centraal. Hier hebben zowel DBB (Departement Buitenlandse Zaken van Aruba), het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Nederland als de regering van Aruba een belangrijke rol.

Momenteel ligt de focus op de presidentsverkiezingen in Venezuela op 28 juli aanstaande. Na deze verkiezingen zullen ze contact blijven houden om te zien hoe ze het onderwerp Venezuela verder kunnen volgen.

Ook belangrijk is het maritieme gebied van onze regio, met als doel de veiligheid te waarborgen.

Er is veel drugshandel in de regio en Aruba speelt een belangrijke rol in de bestrijding van deze illegaliteit, aldus een regeringsmededeling.

In de mededeling vermeldde de premier dat het een goede bijeenkomst was.

Mevrouw Verrijp kent de regio al omdat zij in het verleden ambassadeur was in de Dominicaanse Republiek. De premier heeft er alle vertrouwen in dat mevrouw Verrijp, gedurende haar verblijf op Curaçao, ook Aruba zal assisteren en zo de buitenlandse betrekkingen op een gezondere en actievere manier kan ontwikkelen en Aruba zo veilig mogelijk kan houden.

Wie heeft de handel in…
Domeingronden uitgevonden…?

We hebben in onze editie van een dag geleden kennis kunnen nemen van de ferme kritiek van een van de onafhankelijke parlementariërs waarin hij het thema van de handel in domeingronden (van Land Aruba) voor het voetlicht bracht. Het artikel bekritiseert eigenlijk de nog steeds bestaande wettelijke mogelijkheid (in de Landsverordening Uitgifte Eigendommen), dat een bewindspersoon uitgifte doet van gronden onder specifieke voorwaarden die hij/zij zelf vaststelt. We zijn er niet zeker van dat de bedoeling was, maar de kritiek klonk een beetje als vergoelijking van de zonden van de gewezen minister belast met Infrastructuur en Planning, die onlangs wederom een eis te horen kreeg van vier jaar gevangenisstraf voor dergelijke handel. De schuld werd neergelegd bij een andere exminister met dezelfde portefeuille, de huidige leider van oppositiepartij Mas, die in een vorige regeerperiode, vóór 2009, de truc zou hebben bedacht, met gebruikmaking van genoemde mogelijkheid in de wet.

We weten niet of het komt doordat onze ervaring veel verder teruggaat dan de tijd dat de parlementariër in kwestie op het lokale politieke toneel acteert, maar we moeten helaas zijn these corrigeren dat zijn collega parlementariër dit zou hebben 'uitgevonden'. De corruptie bij de uitgifte van domeingronden, in handen van begunstigden van de partij en van anderen die bereid zijn te betalen voor bewezen diensten, was al begonnen voordat de aparte status voor Aruba een feit werd. Na het bereiken van die mijlpaal in 1986 kon de plaag van het uitgeven van gronden aan degene die de bewindspersoon kon begunstigen met 'wederdiensten', een grote vlucht nemen. Het was niet verwonderlijk dat het Nederlandse onderzoek, bekend onder de noemer WODC, die praktijken onder de loep zou leggen. Echter, degenen die echt op de hoogte zijn van hoe die corruptie plaatsvond, weten dat het rapport nauwelijks tot de opperhuid van die werkelijkheid doordrong.

Een van de mechanismen van de corruptie die het WODC-rapport niet naar boven haalde was de praktijk van de tussenpersonen uit de kringen rondom een minister, die keer op keer gronden met een aantrekkelijke economische waarde in erfpacht kregen, om die vervolgens door te verkopen aan een geïnteresseerde koper, die een aanzienlijk bedrag betaalde en die de uiteindelijke eigenaar werd, met alle wettelijke handelingen bij de notaris inclusis. Volgens diverse kenners van deze materie die wij in de loop van de jaren hebben gesproken, bestond zelfs de praktijk om telkens weer nieuwe aanvragen te doen voor erfpachtgronden, waarvoor die tussenpersoon, met de noodzakelijke connecties en die netjes naar de voorschriften van de wet op dat moment geen erfpachtgrond in bezit had, natuurlijk weer in aanmerking kwam. Dus kon hij/zij weer een volgende stuk erfpachtgrond in handen krijgen en de – corrupte - geschiedenis kon zich herhalen... En, waar ging de winst dan naartoe?

We kunnen begrijpen dat het Nederlandse onderzoek dit mechanisme niet heeft ontdekt, want als je een oppervlakkige blik werpt in de archieven van dat moment, kom je geen mensen tegen met meer dan een erfpachtgrond die ze aangevraagd hebben, alles lijkt netjes in orde. Een diepgaand historisch onderzoek is de enige manier om die details boven water te krijgen en eerlijk gezegd zien we geen enkele politicus zo ver gaan omdat dit op nogal wat vijandigheid van de waarde collega's zou kunnen stuiten. In ieder geval zijn deze corrupte praktijken een duidelijke aanwijzing van het bestaan van georganiseerde misdaad die geen enkele zichzelf respecterende regering kan laten voortduren. Vandaar ook dat wij bij diverse gelegenheden zijn blijven hameren op de verbetering van de administratieve processen om dit soort herhaalde criminaliteit zoveel mogelijk te voorkomen. Zoveel mogelijk, want het is de eigen aard van criminaliteit in het algemeen om steeds opnieuw wegen te zoeken om het gewenste doel te bereiken. Dat maakt ook dat controle een permanente taak is, zonder adempauze. Eerlijk gezegd zien we nog geen aanwijzingen dat de huidige regering hiermee bezig is, hetgeen ertoe leidt dat vandaag de dag nog steeds deze praktijken in principe kunnen plaatsvinden. De druk op het ambtelijk apparaat dat deze processen beheerst zal ook toenemen omdat het te voorzien is dat de schaarste aan nog beschikbare domeingronden de prijs op de corruptiemarkt verder zal doen stijgen.

Bovendien hebben we nog geen overtuigende oplossing vernomen voor de praktijk van het eisen van een 'maatschappelijke bijdrage' die een persoon of onderneming dient te betalen aan een maatschappelijke instelling, waarbij het de minister is die aanwijst wie de begunstigde is van die betaling. De mogelijke corruptie in dit traject, dat naar onze mening geen wettelijke basis kent en zelfs een soort 'pseudolegale afpersing' kan worden genoemd, is tot op heden niet gehonoreerd met een degelijke 'follow-the-money' onderzoek, om na te gaan of er sprake is van mogelijk terugvloeien van fondsen naar een bewindspersoon.

Even nog terug naar de strafzaak tegen de ex-minister, die recentelijk in hoger beroep een herhaalde eis van vier jaar gevangenis te horen kreeg. Een eventuele verwijzing naar vorige – vermeende of werkelijke – gevallen van dezelfde aard is niet echt effectief. Als je een bekeuring krijgt voor het rijden door rood licht kun je geen enkele politieagent overtuigen door te wijzen op 'andere mensen die de hele dag door rood licht rijden, dus waarom nou net mij?'. Jij bent degene die nu gepakt is en je kunt het pech noemen of wat dan ook, dat verandert niets aan de zaak. In die zin is de interventie van de waarde parlementariër ook van weinig nut en is bovendien niet gebaseerd op feiten. Corruptie in de uitgifte van domeingronden zal afgelopen zijn wanneer er niets meer uit te geven valt, tenzij er een serieuze ommekeer komt in het beleid en de uitvoering. Dát, zien we nog steeds niet...

Meer dan 10.000 Venezolanen op Aruba, slechts 266 geregistreerd om te stemmen bij presidentsverkiezingen morgen

Op zondag 28 juli 2024 vinden de presidentsverkiezingen in Venezuela plaats. Tijdens een persconferentie gisterochtend gaf het Campagnecommando CONVZLA op Aruba belangrijke informatie aan de Venezolaanse gemeenschap op Aruba over deze dag.

Laura Luces, coördinator van het Campagnecommando CONVZLA op Aruba, informeerde dat op 28 juli van 6 uur 's ochtends tot 6 uur 's avonds geregistreerde Venezolaanse burgers naar het Venezolaanse consulaat op Aruba moeten gaan om hun stemrecht uit te oefenen. Het enige dat nodig is, legde ze uit, is een Venezolaans

identiteitsbewijs, dat geldig of verlopen mag zijn. Als de naam van de persoon in het kiesregister voorkomt, kan hij of zij hun stemrecht uitoefenen.

Luces verklaarde dat ze geen enkele twijfel heeft over de overwinning van de oppositie. Ze gaf aan dat de belangrijkste serieuze peilingen van het land een solide en overweldigende voorsprong geven aan de oppositiekandidaat, de heer Edmundo Gonzalez.

Ze vervolgde met uit te leggen dat, zoals bij elke verkiezing, ze aanwezig zullen zijn onder hun tent, naast het consulaatsgebouw, om alle gevraagde informatie te verstrekken en eventuele twijfels en vragen van kiezers te beantwoorden

Hoewel velen geloven dat de uitslag van de verkiezingen in Venezuela bijna altijd eindigt in fraude, legde Luces uit dat er altijd sprake is geweest van fraude sinds president Chavez begon alle Venezolaanse instellingen over te nemen. "Ze nemen de controle over alle instellingen. Dit is geen eerlijke of transparante verkiezing," benadrukte ze.

Een van de obstakels waarmee de oppositie werd geconfronteerd, is de afwezigheid van de kandidaat die de voorverkiezingen van de oppositie won, Maria Corina Machado, vanwege de ongeschiktheid die het regime haar heeft opgelegd. De kandidaat die Machado's plaats heeft ingenomen is de heer Edmundo Gonzalez, de officiële oppositiekandidaat onder leiding van Maria Corina Machado.

Om ervoor te zorgen dat het stemproces zo goed mogelijk verloopt, legde Luces uit, zullen deze keer zogenaamde "stemverdedigers" aanwezig zijn die de stemmen één voor één zullen tellen. Bovendien gaf ze aan dat deze keer de getuigen niet alleen zullen zijn, zoals eerder het geval was.

Wat betreft het aantal kiezers, legde CONVZLA uit dat er momenteel 1.366 personen in aanmerking komen om hun stemrecht op Aruba uit te oefenen, maar tijdens het proces dat de CNE opende voor alle Venezolanen in het buitenland om zich te registreren om te kunnen stemmen, slaagden slechts 266 mensen erin zich in te schrijven van de ongeveer 10.000 Venezolanen op Aruba. Dit is te wijten aan een aantal eisen die het regime aan Venezolaanse burgers heeft opgelegd.

Openbaar Ministerie gaat niet in hoger beroep tegen vonnis in Avestruz-zaak

Op 12 juli jongstleden heeft het Hof van Beroep een vonnis uitgesproken in de Avestruz-zaak, waarbij de hoofdverdachte, voormalig minister Oslin Benito Sevinger, werd veroordeeld tot 4 jaar gevangenisstraf, waarvan 3 jaar voorwaardelijk, en een verbod van vijf jaar om een publieke functie uit te oefenen. Deze week gaf het Openbaar Ministerie (OM) aan dat het niet in hoger beroep gaat tegen dit vonnis.

In hetzelfde vonnis heeft het Hof van Beroep vier van de zeven verdachten in de Avestruz-zaak vrijgesproken: Damira Nuñez, Edgar Werleman, Carlo Mansur en Curt Harms.

Wat betreft Maria Leoncita Arends, merkte de officier van justitie op dat zij schuldig is bevonden aan fraude en omkoping van een ambtenaar, in dit geval Sevinger. In eerste instantie was Arends vrijgesproken van ambtenarenomkoping, maar het OM ging in beroep, waarna in het appelvonnis werd vastgesteld dat er voldoende bewijs was dat zij geld aan Sevinger had gegeven in ruil voor iets, in dit geval erfpacht. Het Hof van Beroep legde Arends een straf op van 24 maanden, waarvan 12 maanden voorwaardelijk met een proeftijd van 3 jaar.
Pieter Susebeek werd eveneens veroordeeld voor omkoping en witwassen van 1,3 miljoen dollar. In beroep werd hij veroordeeld voor het omkopen van een ambtenaar, in dit geval Sevinger, tot een straf van 30 maanden waarvan 10 maanden voorwaardelijk met een proeftijd van 3 jaar.

Deze week informeerde de woordvoerder van het Openbaar Ministerie (OM), Ann Angela, het online nieuwsmedium NoticiaCla dat "na zorgvuldige en aandachtige bestudering van het besluit van het Hof in de Avestruz-zaak, het OM heeft besloten om niet in cassatie te gaan."

Ondertussen heeft NoticiaCla bevestigd dat Sussebeek, Arends en Sevinger wel in beroep gaan tegen hun vonnissen. Echter, volgens het OM zal de cassatie niet de feiten van de zaak opnieuw beoordelen, maar de juridische procedures en of de beslissing van het Hof goed gemotiveerd is.

Schulden afbetalen en investeringen doen... *Of de loonkosten verder opvoeren...?*

Weer kunnen we een probleem ontwaren tussen de regering van Aruba en het college van toezicht op de landsfinanciën (CAft) met betrekking tot het surplus dat ontstaan is bij de entiteiten die deel uitmaken van wat, volgens akkoorden en de wet, tezamen met het Land Aruba de 'collectieve sector' heet. Het moet gezegd worden dat, voordat het verschijnsel van financieel toezicht vanuit het Koninkrijk zijn intrede deed, de overheid van Aruba dit begrip nauwelijks hanteerde. De entiteiten die potentieel in aanmerking hiervoor kwamen hadden elk hun eigen regeling met het Land Aruba met betrekking tot eventuele verplichtingen en uitwisseling van financiële stromen.

Het financieel toezicht nam vanaf het eerste moment niet alleen het financieel beleid van Land Aruba in ogenschouw, maar de gehele collectieve sector, omdat het uiteraard ging om de financiële risico's van het Land op het moment dat een entiteit niet in staat zou zijn de eigen zaken afdoende te behartigen. Voorbeelden daarvan zijn er te over: jarenlang heeft de Arubaanse overheid, bij wet verplicht, de tekorten van het uitvoeringsorgaan AZV aangevuld. Op het moment dat de sociale verzekeringsbank (SVB Aruba) de bodem van de reservefondsen bereikte moest men wel iets gaan doen omdat anders de overheid zelf de financiële consequenties mocht dragen van het eventuele onvermogen van SVB om de pensioenuitkeringen te garanderen. Ook moet de Arubaanse overheid tot op heden steeds bijspringen om de tekorten bij Post Aruba, Arubus en Serlimar op te vangen en zo zijn er meer entiteiten die een voortdurend potentieel risico opleveren voor de kas van Land Aruba.

De indruk is dat de Arubaanse regering vanaf het eerste moment problemen had met het hanteren van dit begrip en daar ook naar te handelen. Om te beginnen waren er problemen met bepaalde entiteiten die hun financiële gegevens niet op tijd konden afleveren. Verschillende hiervan, niet allemaal, waren niet eens gewend aan het op tijd intern afleveren van rapportages, laat staan het ten overstaan van de overheid verantwoording afleggen, zoals de wet voorschrijft. In de jaren dat het CAft operationeel is zijn de klachten hierover continu geweest en we kunnen eigenlijk geen enkel begrip tonen voor het gebrek aan actie van de zijde van de regering om hierin verandering te brengen, door alle entiteiten te verplichten zich te houden aan wat de wet voorschrijft. In al die jaren bleef de overheid bepaalde entiteiten financieren zonder dat enige verantwoording ter tafel kwam om een dergelijke beslissing te onderbouwen; daar is nu nog steeds geen verandering in gekomen. Men bleef de collectieve sector hanteren als een lastige Nederlandse bijkomstigheid waaraan men moest voldoen, maar in de trant van 'tot daar en niet verder'.

Maar nu komt er een ander verschijnsel bij. Er zijn instellingen zoals AZV en SVB, die door de genomen maatregelen in de laatste jaren op het ogenblik bepaalde reserves hebben kunnen opbouwen, die volgens de wet op het financieel toezicht (LAft) behoren tot het surplus van de collectieve sector. Artikel 14, tweede lid, sub b, spreekt duidelijk van het "financieringssaldo van de collectieve sector", dat minstens een positief saldo van 1% van het BBP moet bedragen. Nu komt het CAft uiteraard, met de wet in de hand, de regering eraan herinneren dat het surplus van de collectieve sector, dat ook in ieder geval bestaat uit de reserves van AZV en SVB, en dus de vraag stelt hoe deze reserves beschikbaar komen, tezamen met het surplus van Land Aruba zelf, voor aflossing van schulden en investeringen. We kennen de reactie van de Arubaanse regering nog niet maar die zal niet lang op zich laten wachten. Men zal het beleid gaan verdedigen, waarbij een deel van de extra fondsen is gebruikt om de salarisverhoging van de hele collectieve sector te financieren. En men kan moeilijk beweren dat men niet wist dat het CAft zo zou reageren, want men was al eerder hiervoor gewaarschuwd, onder meer in het commentaar van het CAft op de begroting 2024 en de wijziging ervan, waarbij het college zelf suggesties aandroeg om de salarisverhoging uit andere posten te halen en niet uit het surplus, dat wettelijk gezien duidelijk een andere bestemming heeft. Het CAft wijst met nadruk op het belang van het zoveel mogelijk terugbrengen van de overheidsschuld. Gezien de te verwachten economische ontwikkeling in de komende jaren, die veel gematigder zal zijn dan in de afgelopen paar jaar na de coronacrisis, zal dit dus ook financiële gevolgen hebben voor Land Aruba. De eigen projecties van de regering in de gepresenteerde meerjarenbegroting tonen aan dat de enorme sprong van Afl. 400 miljoen extra inkomsten in 2023, vergeleken met het voorgaande jaar, een eenmalige gebeurtenis zal zijn. Geld van het surplus gebruiken om extra salarissen uit te betalen is het slechtste idee dat een regering kan hebben.

Daarbovenop komt een andere zaak om de hoek kijken waar de regering niet naar behoren handelt. Vanaf 2024 is de norm voor de personeelslasten van de overheid niet meer het bedrag eerder vermeld in akkoorden en de wet, maar het totaal aan personeelsuitgaven voor de gehele overheid en niet uitsluitend van de ministeries. Dat betekent bijvoorbeeld de kosten van de hoge colleges van staat, Dient Openbare Werken (DOW) en de betaling van contractanten buiten de loonlijst. Tot nu toe heeft de regering geen duidelijkheid verschaft over het totaal aan personeelskosten en de indruk is dat men gebruik heeft willen maken van de – ogenschijnlijke - onzekerheid die de beleidswijziging met zich meebracht om de salarisverhoging te lanceren, duidelijk met het oog op de naderende verkiezingen in 2025. Zo dadelijk krijgen we wel weer het geweeklaag te horen over het bestaan van het toezicht van het Koninkrijk, net nu de regering dacht naar eigen goeddunken te kunnen handelen. En de gevolgen hiervan zijn weer, voor wie?

ARUBAVANDAAG

Ministerie van Natuur: Watersportoperators moeten zich houden aan regels en overheidsbeheer

Recentelijk heeft het Ministerie van Natuur verschillende klachten en bewijzen ontvangen van watersportbedrijven die de regelgeving overtreden, waaronder gebieden die bestemd zijn voor zwemactiviteiten.
Volgens een persbericht van het ministerie is dit gedrag strikt verboden en brengt het een groot risico met zich mee voor de veiligheid van zwemmers en snorkelaars in het gebied, evenals voor de bedrijven zelf, die hun watersportvergunning kunnen verliezen.

Naast overtredingen in zwemgebieden, heeft het ministerie

ook meldingen ontvangen van incidenten waarbij tourgidsen toeristen aanmoedigen om schildpadden te achtervolgen, bijvoorbeeld bij Tres Trapi. Deze praktijk is illegaal en schadelijk voor de beschermde dieren.

Minister van Natuur, Ursell Arends, benadrukt dat dit gedrag onacceptabel is. De bescherming van het zeeleven en de veiligheid van burgers en bezoekers moet voorop staan.

Volgens het persbericht is het Ministerie van Natuur vastbesloten om deze bewijzen door te geven aan de betrokken afdelingen. Er wordt verwacht dat er actie wordt ondernomen om het ongepaste gedrag te corrigeren en ervoor te zorgen dat alle bedrijven zich aan de wet houden.

Watersportoperators moeten zich houden aan de regels en het overheidsbeheer, anders riskeren ze zware straffen, waaronder intrekking van hun vergunning om in onze wateren te opereren.

Minister Arends dringt er bij alle touroperators op aan om hun klanten en werknemers voor te lichten over het belang van het respecteren van ons zeeleven en de regelgeving zorgvuldig na te leven.

Publieke bewustwording en samenwerking zijn cruciaal voor het behoud van de natuurlijke schoonheid van Aruba's zeeën en om een veilige en aangename omgeving voor iedereen te garanderen, evenals om een duurzame en leefbare watersportsector te waarborgen.

Zouden verkiezingen in Venezuela...
Een koerswijziging kunnen betekenen...?

We zijn nu één dag verwijderd van het moment waarop de verenigde oppositie tegen het Chavista-regime in buurland Venezuela een overwinning zou kunnen boeken in de presidentsverkiezingen. Dat staat echter helemaal niet vast. Niet bij gebrek aan enthousiasme onder een groot deel van de bevolking; de meeste enquêtes geven een duidelijke voorkeur aan voor de kandidaat van de 'Mesa de Unidad Democratica', Edmundo Gonzalez, maar dat betekent niet dat we zomaar kunnen vergeten wat er zes jaar geleden is gebeurd. Toen gingen de beschuldigingen over sabotage van de verkiezingsuitslag door de Chavista-regering de hele wereld over, maar dat veranderde intern maar bitter weinig. De repressie jegens de pers, de politieke tegenstanders en tegen wie ook die uiting gaf aan afkeuring van wat de regering deed, bleef doorgaan tot aan deze verkiezingen toe. In de jaren die nu achter ons liggen hebben protesten en boycots van de Europese Unie, de Verenigde Staten en andere landen met een democratische regering aanvankelijk indruk gemaakt, maar geleidelijk aan werd dat minder, zelfs zozeer dat het opportunisme in Washington weer de overhand kreeg en de import van Venezolaanse ruwe olie weer werd toegestaan. De penibele economische situatie waarin het land verkeert leidde tot een dialoog met de oppositie en het akkoord om deze verkiezingen te houden, maar vervolgens hield de regering van Nicolas Maduro zich niet aan de afspraken en sloot de belangrijkste oppositieleider, Maria Corina Machado, uit van deelname als presidentskandidaat. Met Gonzalez als haar vervanger, met haar volledige steun, kan de oppositie wellicht een overwinning boeken.

Maar de kernvraag blijft, net als zes jaar geleden, of het huidige regime de andere kandidaat zal toestaan zijn intrek te nemen in Miraflores, het presidentieel paleis. De zoon van Nicolas Maduro, bij sympathisanten bekend als Nicolasito, heeft in een gesprek met de pers laten weten dat zijn vader de macht zou overdragen bij een – naar zijn idee nogal onwaarschijnlijke - nederlaag en zou vervolgens vanuit het parlement oppositie gaan voeren. Tot op heden heeft de oppositie nauwelijks enige vertegenwoordiging in dat parlement, dus dat wordt al moeilijk regeren.

Bovendien is parlementaire oppositie niet het meest bedreigende onderdeel van de macht van de Chavista's. Terwijl in de pers de meeste aandacht gaat naar de politieke leiders kan men moeilijk het feit negeren dat Venezuela een dictatuur is geworden met een hoofdrol voor de strijdkrachten en andere geüniformeerde diensten, die ook nog eens verantwoordelijk zijn voor de meerderheid van de gewelddaden door arrestatie, foltering en moord van personen die het waagden iets te verwoorden tegen de staatsterreur. Het is geen wonder dat nu bij het Internationale Hof van Justitie in Den Haag een zaak loopt tegen de Venezolaanse staat voor in ieder geval een deel van de gepleegde misdaden tegen het eigen volk. Wat een terugkeer naar een normale situatie zal belemmeren is het feit dat de geüniformeerde diensten onderdeel zijn geworden van de enorme wetteloze verrijking die heeft plaatsgevonden in de 25 jaar dat Chavez en Maduro de bekende gezichten van het meest vermetele en corrupte regime dat Latijns-Amerika heeft gekend. Meer dan 300 miljard dollar is in de zakken van de deelnemers verdwenen, waarvan een goed deel van het oliebedrijf Pdvsa, de belangrijkste deviezenproducent van het land. Het is moeilijk voor te stellen dat de generaals die genieten van een ongelooflijke rijkdom, deze machtspositie zomaar op zullen geven. Het is echter opmerkelijk dat in de internationale pers weinig aandacht wordt besteed aan dit aspect dat de terugkeer naar een normale democratische burgerregering bijna onmogelijk maakt. De Venezolaanse strijdkrachten bestaan niet uit apolitieke korpsen die de beslissingen van welke gekozen regering ook zullen respecteren en in hun kazernes zullen blijven, in plaats van de straat op te gaan om de onderdrukking te organiseren voor de Chavista-regering.

Er zijn bij dit thema van de machtsoverdracht nog meer zaken die aandacht verdienen. Het Venezolaanse regime heeft veel geleerd en krijgt ook veel steun en advies van de bevriende totalitaire regimes: Cuba, Nicaragua, Rusland, Iran, om de belangrijkste te noemen. Het geval Nicaragua is zeker interessant, waar de ervaringen van de Sandinisten laten zien dat een verloren verkiezing een verloren slag betekent, maar nog geen verloren oorlog. Geholpen door een paar belangrijke factoren, waaronder het behoud van de invloed op de strijdkrachten en de corruptie tijdens het bewind van de nieuwe democratisch gekozen regering, leidde dit tot een terugkeer van de Sandinisten, dit keer voorgoed... Na hun terugkeer werden alle instrumenten van de electorale macht die hun tegenstanders konden hebben, vakkundig om zeep geholpen. Zoveel jaar later is het land onderworpen aan de willekeur van een van de ergste dictaturen die het continent momenteel telt en die veel gelijkenis vertoont met het regime van Anastasio Somoza, dat ironisch genoeg de aanleiding was van de opkomst van het Sandinistisch Front. Kan men in Venezuela eenzelfde scenario gaan zien?
Daarnaast zijn er ook nog de overeenkomsten met andere dictaturen, zoals Rusland, die een belangrijke rol spelen. Venezuela, met sterke ondersteuning van Rusland, is onderdeel geworden van de groep autocratische regimes die cynisch genoeg gebruik maken van de 'democratische' middelen zoals vrije verkiezingen, om zich een zeker aanzien van authentiek gezag te verschaffen, maar die niet terugdeinzen voor hard optreden tegen hun opposanten. Net zoals in Rusland kan het ook in Venezuela gebeuren dat oppositieleden 'bij toeval 'uit ramen van hogere verdiepingen vallen...

Met dit alles op een rijtje, is de conclusie dan dat een electorale overwinning van de oppositie zin noch perspectief heeft? Dat zou de verkeerde conclusie zijn. Om te beginnen heeft het Venezolaanse volk nooit iets gezien in een gewapende opstand, zoals bijvoorbeeld in Nicaragua heeft plaatsgevonden. De democratische weg via verkiezingen blijft de enige optie. Dat is te waarderen maar levert wel een pover beeld op tegen een macht die al een kwart eeuw duidelijk toont dat men geen respect heeft voor mensenlevens. Een gevolg van een nederlaag of een overwinning, al dan niet gefabriceerd, van het regime kan leiden tot een nieuwe golf van vervolging, met een grote uittocht van burgers tot gevolg, die hun heil elders gaan zoeken. In Aruba zijn we al het land met proportioneel de meeste vluchtelingen en migranten uit het buurland. Zijn we eigenlijk voorbereid op nog meer van hetzelfde?

Nood aan verduidelijking over de legaliteit van het innen van vergoedingen voor online handelsregister van KvK

De discussie over de vraag of de heffingen voor gebruikers van de Kamer van Koophandel en Industrie Aruba (KvK) een wettelijke basis hebben, blijft voortduren. Vorige week stuurde minister belast met Economische Zaken, Geoffrey Wever, een persbericht om te informeren over een vergadering die hij met deze organisatie had gehouden.

In het persbericht wordt vermeld dat de KvK elke zes weken vergadert met minister Wever om strategieën over verschillende onderwerpen te bespreken en afspraken te maken die in het voordeel zijn van het bedrijfsleven op Aruba.

Er werd echter meer informatie verwacht over een onderwerp dat de afgelopen weken de aandacht van de gemeenschap heeft getrokken: of de heffingen voor gebruikers een wettelijke basis hebben en welke stappen hieromtrent worden ondernomen.

De KvK heeft onlangs de openbare toegang tot het online handelsregister beperkt en een "pay-to-play"-model ingevoerd, gebaseerd op abonnementen. Er is een tariefstructuur geïntroduceerd met een betaling van Afl. 1.200 per jaar of Afl. 300 per kwartaal voor online toegang tot het handelsregister.

Volgens het document dat door het ministerie is verstrekt, werd tijdens de vergadering met de KvK gesproken over verschillende thema's en projecten die minister Wever samen met andere partners heeft gerealiseerd, zoals de ATIA-handelsmissie naar Panama, het revitalisatieplan voor San Nicolas en Oranjestad en de heffingen van de KvK.

"In deze vergadering hadden we de kans om van gedachten te wisselen over deze onderwerpen. Ik beschouw de KvK als een waardevolle partner van ons ministerie, en hun input, adviezen en zorgen worden altijd in overweging genomen. Een economie kan niet bloeien zonder de kracht van de private sector, en om die reden is voortdurende dialoog met de private sector van groot belang," aldus minister Wever.

Bon Dia Aruba heeft contact opgenomen met minister Wever over dit onderwerp, maar heeft geen antwoord ontvangen van zijn kant. Ondertussen blijven de vragen aan de minister: Mag de KvK de online toegang tot het handelsregister voor het publiek beperken? Misschien roept dit de volgende vraag op: Heeft de KvK de wettelijke basis om een jaarlijkse vergoeding van Afl. 1.200 of Afl. 300 per kwartaal op te leggen? Als het antwoord op de tweede vraag nee is, wordt het antwoord op de eerste vraag irrelevant totdat een wettelijke basis is gecreëerd.

In juni publiceerde onze redacteur een uitgebreid artikel van Mr. Delo Gomez, dat hij op zijn LinkedIn heeft geplaatst en het volgende illustreert: "Het betalen van de prijs? Heffingen van de Kamer van Koophandel overschrijden de wettelijke limiet?"

"Publieke instellingen zijn de fundamenten van een goed functionerende samenleving. Ze fungeren als 'waakhond' om de wet te handhaven, bieden bepaalde essentiële diensten en treden vaak op om de rechten van burgers te beschermen. Wanneer deze instellingen echter afwijken van het wettelijke kader, ondermijnt dit het vertrouwen van het publiek en schaadt het de handhaving van de wet. Een recent probleem met de Kamer van Koophandel (KvK) met betrekking tot heffingen voor online toegang tot het handelsregister en enkele extra heffingen voor bepaalde diensten is een voorbeeld van dit probleem.

Hier wordt de complexiteit van deze problemen verkend, de wettelijke vereisten voor een adequate wettelijke basis onderzocht, het belang van naleving van wettelijke vereisten benadrukt en enkele suggesties gedaan voor de nodige stappen naar een oplossing. Terwijl de zorgen en juridische analyse met de Kamer van Koophandel werden besproken, moet deze discussie niet achter gesloten deuren plaatsvinden.

De wettelijke basis hier is dat de Kamer van Koophandel een publieke entiteit is, opgericht op basis van de Landsverordening betreffende de Kamer van Koophandel. Terwijl een van de doelstellingen van de Kamer is om bescherming te bieden aan de belangen van particuliere bedrijven, is de Kamer zelf geen privébedrijf en kan zij niet op dezelfde wendbare manier handelen als een particulier bedrijf in een vrije markt. De KvK moet de algemene regels volgen, zoals vastgelegd in de toepasselijke wetgeving."

Een aspect is dat de KvK verplicht is om betalingen te heffen en geld te innen, wat een duidelijke wettelijke basis vereist. De KvK kan het publiek belasten, maar alleen met een specifieke wettelijke basis. "Ik geloof dat de KvK de wettelijke bevoegdheid mist om de jaarlijkse vergoeding van Afl. 1.200 of Afl. 300 per kwartaal voor online toegang te heffen," verzekerde hij.

"In mijn discussie met de KvK, en ik ben blij dat we deze gesprekken kunnen voeren, verwees de KvK naar artikel 13, lid 1 e, van de Verordening betreffende de KvK om het verlenen van een extra dienst en het innen van een hogere vergoeding te rechtvaardigen. Echter, dit argument is om verschillende redenen problematisch. Ten eerste is het niet duidelijk waarom er een hogere vergoeding onder artikel 13, lid 1 e, kan worden geheven, als artikel 19 van het Handelsregisterbesluit de vergoeding beperkt tot Afl. 15. Vergoedingen, zoals vermeld in artikel 13, lid 1 e, kunnen alleen worden geheven op basis van de LV Retributies (Verordening betreffende Retributies) en een specifieke lbham. Er is geen lbham voor de KvK die een wettelijke basis biedt voor dergelijke heffingen."

In juni reageerde de KvK ook op dit punt tijdens een persconferentie, waar ze hun redenen uitlegden voor het invoeren van de vergoeding voor het raadplegen van het online handelsregister, specifiek door de uitvoerend directeur van de organisatie, Martijn Balkestein.

Dit online handelsregister is een extra dienst die de KvK aanbiedt en is niet wettelijk verplicht; zij hebben dit opgezet zodat de gemeenschap een meer gemakkelijke dienst kan hebben om gegevens te verkrijgen, wat zij als zeer belangrijk beschouwen. Bovendien is het een systeem dat naast het papieren register werkt, waar iedereen gratis om kan vragen bij de KvK.

Ze realiseerden zich echter dat hun kosten hoog waren en dat de vergoeding daarom noodzakelijk was om het digitale systeem te onderhouden. "Hoewel de kosten die we hadden hoog waren omdat het systeem dat we implementeerden een paar miljoen gulden kostte en het onderhouden ervan ons 300.000 gulden per jaar kost, hebben we ondanks de hoge kosten de tarieven van onze producten sinds 2009 niet verhoogd, toen er een inflatie van 21% was."

Balkestein benadrukte dat het belangrijk is dat mensen beseffen dat de KvK een Sui Generis bedrijf is, wat betekent dat ze zelf hun inkomsten moeten genereren en geen overheidsafdeling zijn, noch gesubsidieerd worden. De jaarlijkse bijdrage die bedrijven betalen en de verkoop van uittreksels zijn de belangrijkste inkomstenbronnen van de KvK.

De operationele kosten van de KvK zijn gestegen door inflatie, maar ook omdat ze een extra dienst aan iedereen wilden bieden, en daarom begonnen ze een vergoeding te heffen voor het online register op hun website. Bovendien gaven ze aan dat dit een noodzakelijke stap was om de gegevens te beschermen en het systeem duurzaam te houden, zoals Balkestein benadrukte.

Hoewel het geen wettelijke verplichting is van de KvK om vertalingen van uittreksels aan te bieden, doen ze dit om de gemeenschap te helpen.

Echter, dit is een extra dienst met bijkomende kosten, en daarom kost de vertaling van uittreksels meer dan de 15 gulden die wettelijk is vastgelegd. De extra kosten zijn bedoeld om de vertaalkosten te dekken, zoals zij hebben verklaard.

Het is belangrijk dat minister Wever hierover duidelijkheid verschaft, zoals recent is verzocht.

ARUBA VANDAAG

CMC niet tevreden met inmenging van Silvania

(CuraçaoChronicle) – Het Curaçao Medical Center (CMC) heeft aanzienlijke bezorgdheid geuit over de recente voorwaarden die zijn opgelegd door Minister van Financiën, Javier Silvania, voor verdere liquiditeitssteun. De eisen van de MFK-minister lijken te streven naar meer directe invloed op het beleid en de werking van het ziekenhuis, een stap die het management van CMC als te vergaand beschouwt.

Een van de omstreden eisen is de aanstelling van een door de regering goedgekeurde turnaroundmanager om de financiële herstructurering van CMC te overzien. Volgens de ziekenhuisadministratie betekent deze eis een poging tot directe inmenging in het management. De implicatie dat de aanzienlijke financiële tekorten van het ziekenhuis te wijten zijn aan slecht beheer, is bijzonder verontrustend, aangezien eerdere evaluaties hebben aangetoond dat het primaire probleem ligt in de ontoereikendheid van de zorgbudgetten.

Momenteel kampt CMC met een jaarlijks tekort van ongeveer 50 miljoen gulden. De leiding van het ziekenhuis betoogt dat dit tekort niet het gevolg is van slecht management, maar eerder het gevolg van structureel onvoldoende financiering voor zorgdiensten.

Het management van het ziekenhuis benadrukt dat, hoewel zij het belang van financiële controle en efficiëntie begrijpen, de door Minister Silvania opgelegde voorwaarden de grenzen overschrijden en de autonomie ondermijnen die nodig is voor effectief ziekenhuisbeheer. Het lopende debat onderstreept de bredere uitdagingen waarmee de financiering en het beheer van de gezondheidszorg in Curaçao worden geconfronteerd.

Eerste lesbische koppel trouwt aanstaande zaterdag op Curaçao

(CuraçaoChronicle) – Aanstaande zaterdag zal het eerste lesbische paar op Curaçao trouwen, nadat ze met succes de exclusiviteit van heteroseksueel huwelijk hebben betwist. De zaak werd op 12 juli afgerond bij de Hoge Raad in Den Haag, die de eerdere uitspraak van de Rechtbank in Willemstad heeft bevestigd.

In die uitspraak werd vastgesteld dat de bepaling in de Burgerlijke Wetboeken van Aruba en Curaçao over heteroseksueel huwelijk in strijd is met de anti-discriminatieclausule in de afzonderlijke Grondwetten van Aruba en Curaçao.

Sinds 12 juli mogen homoseksuele stellen op de eilanden trouwen. Naast het paar dat aanstaande zaterdag in het huwelijk treedt, hebben volgens een woordvoerder van de Human Rights Caribbean Foundation acht tot negen andere stellen hun voornemen om te trouwen op Curaçao geregistreerd.

Op Aruba zal het nog iets langer duren voordat homoseksuele huwelijken plaatsvinden. Volgens een woordvoerder van Fundacion Orguyo Aruba komt dit door een gebrek aan beschikbare afspraken bij de Burgerlijke Stand tot oktober.

Kabinet Pisas negeert advies van Financieel Toezichtorgaan over financiële crisis Curaçao Medisch Centrum

(CuraçaoChronicle) – Het kabinet-Pisas heeft ervoor gekozen om het advies van de Financieel Toezichtorgaan (Cft) over de omgang met de financiële risico's van de precair situatie van het Curaçao Medisch Centrum te negeren. Ondanks de pogingen van de regering om de toenemende tekorten van het ziekenhuis aan te pakken, is hun aanpak door het Cft als te optimistisch beoordeeld.

In een recente brief heeft het Cft benadrukt dat de voorgestelde begrotingswijziging niet voldoet aan de vereisten van de Rijkswet Financieel Toezicht. Bijgevolg heeft het Cft geadviseerd om de wijziging in zijn huidige vorm niet aan de Staten voor te leggen.

De brief schetst zes specifieke aanbevelingen die de regering moet volgen. Indien deze niet worden geïmplementeerd, is de kans groot dat de Rijksministerraad naleving zal afdwingen via een aanwijzing. Het Cft heeft zijn bezorgdheid al geuit bij de Rijksministerraad.

Nu de financiële situatie van het Curaçao Medisch Centrum steeds verder verslechtert, wordt de noodzaak voor een realistische en effectieve oplossing steeds dringender. De reactie van het kabinet-Pisas op de aanbevelingen van het Cft zal de komende weken nauwlettend worden gevolgd.